

SPRAWOZDANIE
BANKU POLSKIEGO

ZA CZTERNASTY ROK DZIAŁALNOŚCI

1937

ZŁOŻONE WALNEMU ZEBRANIU AKCJONARIUSZÓW
DN. 18 LUTEGO 1938 R.

WARSZAWA
DRUKARNIA BANKU POLSKIEGO
1938.

SPRAWOZDANIE BANKU POLSKIEGO

ZA CZTERNASTY ROK DZIAŁALNOŚCI

1937

ZŁOŻONE WALNEMU ZEBRANIU AKCJONARIUSZÓW
DN. 18 LUTEGO 1938 R.

WARSZAWA
DRUKARNIA BANKU POLSKIEGO
1938.

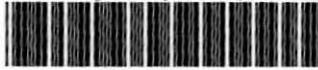
~~D 98/~~
~~100 02 10.~~

Czasopisma
Kolekcja Humanistyczna

016780 H

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
Im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUWC079688

D 02H 2/2017

RADA BANKU POLSKIEGO

zawiadamia Panów Akcjonariuszów, że Zwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku odbędzie się **18 lutego 1938 r. o godzinie 10-ej rano** w domu Banku Polskiego w Warszawie przy ul. Bielańskiej 10. Przedmiotem obrad Walnego Zebrania będą następujące sprawy:

- 1) zatwierdzenie sprawozdania Banku za rok 1937 wraz z bilansem i rachunkiem zysków i strat oraz projektowanego podziału zysków;
- 2) wybór 4 członków Rady i 3 zastępców oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej i 3 zastępców.

Wydawanie kart wstępu zgłaszającym się akcjonariuszom uprawnionym do uczestniczenia w Walnym Zebraniu odbywać się będzie w Centrali Banku **od 3 lutego do 14 lutego 1938 r. włącznie**, przy czym akcjonariusz powinien udowodnić (art. 16 statutu) ilość posiadanych i zapisanych na jego nazwisko akcji drogą:

- 1) okazania oryginalnych akcji;
- 2) okazania dowodu depozytowego lub kwitu kaucyjnego;
- 3) złożenia zaświadczenia jednej z instytucji kredytowych o posiadaniu w depozycie danej ilości zapisanych na akcjonariusza akcji z zaznaczeniem, że nie będą one wydane przed terminem Walnego Zebrania.

Pełnomocnictwa do uczestniczenia w Walnym Zebraniu powinny być przedstawione najpóźniej na 7 dni przed terminem Zebrania.

Zgodnie z art. 15 statutu Banku zawiadomienie to zostało ogłoszone w Monitorze Polskim Nr 19 z dnia 25 stycznia 1938 r.

Wnioski Rady Banku na Walne Zebranie zamieszczone są na str. 41.

WŁADZE BANKU.

Prezes Banku	Władysław Byrka
Wiceprezes Banku	Jan Piłsudski (do 8 września 1937 r.)

Komisarz Banku	Wiesław Domaniewski
Zastępca Komisarza Banku	Jan Jerzy Lewicki

RADA BANKU.

Henryk Brun	Feliks Maciszewski
Mieczysław Chłapowski	Kazimierz Papara
Władysław Demby	Stefan Przanowski
Wiesław Domaniewski	Marian Rapacki
Wacław Fajans	Henryk Strasburger
Alfred Falter	August Zaleski
Józef Żychliński	

KOMISJA REWIZYJNA.

Władysław Heinrich	Antoni Olszewski
Jan Kucharzewski	Włodzimierz Seydlitz
Leopold Skulski	

DYREKCJA BANKU.

Naczelny Dyrektor	Leon Barański
Dyrektor	Jerzy Nowak
„	Zygmunt Karpiński
„	Franciszek Czernichowski
„	Bolesław Oczechowski

P R O T O K Ó Ł

Walnego Zebrania Akcjonariuszów Banku Polskiego

dnia 18 lutego 1937 r.

Prezes Banku p. Władysław Byrka otworzył Walne Zebranie o godzinie 10 min.15.

Prezes powitał przedstawiciela p. Ministra Skarbu — p. Dyr. Włodzimierza Baczyńskiego.

Następnie stwierdził, że — zgodnie z art. 15 i 78 statutu Banku — ogłoszenie o zwołaniu Walnego Zebrania Akcjonariuszów Banku Polskiego, bilans ostateczny oraz rachunek zysków i strat zostały zamieszczone w Monitorze Polskim Nr 20 z 26 stycznia 1937 r.

Według podpisanych list obecności o godzinie 10 min.15 znajdowało się na sali 53 osób, reprezentujących łącznie z posiadаныmi pełnomocnictwami 88 akcjonariuszów i 252.400 akcji, a rozporządzających 6.836 głosami, czyli ilość większa od wymaganej artykułem 21 statutu. Pan Prezes stwierdził, że Zebranie jest prawomocne i zdolne do powzięcia prawomocnych uchwał.

Na Sekretarza Zebrania powołał Prezes p. Stefana Michalskiego, do obliczania zaś głosów zaprosił pp. Edmunda Zacharzewskiego, Kazimierza Wiczyńskiego, Pawła Heilperina, Bogumiła Przybyszewskiego, Jana Bondy, Feliksa Wiślickiego, Witolda Broniewskiego, Mieczysława Hofmana, Andrzeja Garbińskiego, Juliana Dąbrowskiego, Jana Szczudło, Dymitra Szarzyńskiego, Tadeusza Bykowskiego, Konstantego Szuszkiewicza, Jana Pogorzelskiego, Jana Smoleńskiego, Jana Urbana, Hermana Horowitza, Karola Tichy, Emila Späta.

Potem Prezes odczytał porządek dzienny Walnego Zebrania obejmujący następujące sprawy:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania Banku za rok 1936 wraz z bilansem oraz rachunkiem zysków i strat i projektowanego podziału zysków;
- 2) Wybór 4 członków Rady i 3 zastępców oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej i 3 zastępców.

Odczytawszy porządek obrad Prezes przystąpił do pierwszego punktu porządku dziennego i otworzył dyskusję nad sprawozdaniem.

W dyskusji nad sprawozdaniem zabrali głos pp. Emil Peretz i Waclaw Łypacewicz, po czym Naczelny Dyrektor udzielił wyjaśnień.

Po wyczerpaniu dyskusji nad sprawozdaniem i po udzielonych wyjaśnieniach Prezes przedłożył Walnemu Zebraniu do uchwalenia następujące wnioski Rady:

- 1) Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego zatwierdza przedłożone mu przez Radę sprawozdanie za 1936 r., bilans ostateczny z dnia 31 grudnia 1936 r. wraz z rachunkiem zysków i strat oraz projektowany podział zysków, a mianowicie:

na dywidendę 8% od akcji I emisji	zł 8.000.000.—
„ „ 8% „ „ II „ do dnia 20 kwietnia 1936 r.	„ 1.222.222.22
dla Skarbu Państwa	„ 16.849.34
do przeniesienia na rok 1937	„ 20.115.57
	<hr/>
razem	zł 9.259.187.13
	<hr/>

- 2) Dywidenda ma być wypłacana począwszy od 19 lutego 1937 r.

Następnie p. Władysław Heinrich, Sekretarz Komisji Rewizyjnej odczytał sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

Ponieważ w sprawie sprawozdania Komisji Rewizyjnej nikt nie zabrał głosu, Prezes poddał pod głosowanie wyżej przytoczone wnioski Rady. Wnioski te zostały przyjęte jednomyślnie.

Przystępując do punktu 2-go obrad — do wyboru nowych członków Rady i Komisji Rewizyjnej oraz ich zastępców — Prezes oznajmił, że w roku 1936 ustąpił z Rady w myśl art. 29 statutu p. Kajetan Morawski, powołany na Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Skarbu. Na jego miejsce wszedł zastępca p. Aleksander Ciszewski na czas do obecnego Walnego Zebrania. Ponadto oświadczył, że w roku bieżącym ustępują z Rady — zgodnie z przepisami statutu — następujący członkowie Rady: pp. Aleksander Ciszewski, Waław Fajans, Feliks Maciszewski oraz Andrzej Rotwand, po czym poprosił członka Rady p. Mieczysława Chłapowskiego, aby w imieniu Rady przedstawił Walnemu Zebraniu kandydatów na członków Rady, ich zastępców oraz na członków Komisji Rewizyjnej i ich zastępców.

Pan Chłapowski oświadczył, że Komisja działająca w imieniu Rady na posiedzeniu w dniu 16 b. m. postanowiła zaproponować Walnemu Zebraniu ponowny wybór następujących członków Rady: pp. Waław Fajansa i Feliksa Maciszewskiego oraz jako nowych członków: pp. Władysława Demby i Kazimierza Paparę, na zastępców zaś członków Rady: pp. Aleksandra Ciszewskiego, Józefa Glińskiego i Edwarda Natansona; na członków Komisji Rewizyjnej dotychczasowych członków: pp. Władysława Heinricha, Jana Kucharzewskiego, Antoniego Olszewskiego, Włodzimierza Seydlitza i Leopolda Skulskiego, na zastępców zaś członków Komisji Rewizyjnej dotychczasowych zastępców: pp. Stefana Bruna, Emila Hupertę i Stanisława Skoniecznego.

Po tym oświadczeniu Prezes zarządził przerwę dla złożenia głosów do urn i dokonania obliczenia głosów oddanych.

Po zakończeniu obliczania głosów Prezes oświadczył, że po ostatecznym obliczeniu na podstawie podpisanych list obecności znajdowało się przed głosowaniem na sali 69 osób, reprezentujących łącznie z posiadаныmi pełnomocnictwami 112 akcjonariuszów i 302.250 akcji, a rozporządzających 8.676 głosami.

Większość potrzebna w myśl statutu dla ważności dokonania wyborów wynosi 4.339.

Następnie Prezes odczytał wynik wyborów:

a) do Rady Banku wybrani na 3 lata:

pp. Wacław Fajans	8.444 głosami
Władysław Demby	8.443 „
Feliks Maciszewski	8.429 „
Kazimierz Papara	7.696 „

b) na zastępców do Rady wybrani na 1 rok:

pp. Aleksander Ciszewski	8.437 głosami
Edward Natanson	7.540 „
Józef Gliński	5.893 „

c) do Komisji Rewizyjnej wybrani na 1 rok:

pp. Władysław Heinrich	8.442 głosami
Antoni Olszewski	8.442 „
Włodzimierz Seydlitz	8.442 „
Leopold Skulski	8.442 „
Jan Kucharzewski	8.184 „

d) na zastępców do Komisji Rewizyjnej wybrani na 1 rok:

pp. Emil Hupert	8.342 głosami
Stefan Brun	8.007 „
Stanisław Skonieczny	8.007 „

Zebrańie zamknął Prezes Banku o godzinie 12 min.20.

Sekretarz: (—) *St. Michalski.*

Prezes: (—) *Byrka.*

Warszawa, dnia 18 lutego 1937 r.

SPRAWOZDANIE OGÓLNE.

Światową sytuację gospodarczą cechowało w początku roku sprawozdawczego wybitne ożywienie, którego wyrazem było osiągnięcie w większości krajów nienotowanego oddawna poziomu produkcji, obrotów i cen. Ożywienie to, podsypane wzmagającą się powszechnie akcją zbrojeniową — przybierając przejściowo nawet formę „boom'u” — uległo na wiosnę zachwianiu. Złożył się na to szereg przyczyn, z których za bezpośrednią uważano utrzymującą się wówczas powszechnie obawę, że — celem przeciwdziałania nadmiernej i niepożądaney zwyżce cen — amerykańskie władze monetarne obniżą cenę złota, rewaloryzując tym samym dolara. Jakkolwiek fakt ten nie miał miejsca, wpływ ówczesnych nastrojów był tak silny, że przejściowo wywołał panikę na międzynarodowym rynku złota i znaczną podaż tego metalu, pochodzącą ze stezauryzowanych uprzednio zapasów europejskich. Zjawiskom tym towarzyszyła niżka światowych cen surowców spowodowana również wyżej omówionymi obawami. Jednocześnie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Półn. wystąpiły oznaki zahamowania koniunktury. Wobec spadku cen i obrotów oraz niemożności równoczesnego ograniczenia kosztów produkcji — zwiększonych wskutek poprzednich zwyżek płac — rentowność przemysłu amerykańskiego uległa pogorszeniu. Pod wpływem takiego układu stosunków niżka cen światowych pogłębiała się, a nastroje giełdowe były coraz mniej optymistyczne.

Na jesieni nastąpiło w Stanach Zjednoczonych gwałtowne załamanie się kursów papierów, którego wpływ na giełdy europejskie był jednak stosunkowo mały. Równocześnie bardzo silnie niżkowały światowe ceny surowców. Nastroje niepewności były tym większe, że pod wpływem konfliktu zbrojnego na Dalekim Wschodzie komplikowała się w dużej mierze również i międzynarodowa sytuacja polityczna. W takich warunkach nastąpiło powszechne osłabienie aktywności gospodarczej, które w poszczególnych krajach — w zależności od ich struktury ekonomicznej i polityki — osiągnęło różny stopień. Wraz ze spadkiem kursów giełdowych ujawniła się nowa fala tezauryzacji złota.

Zmiana układu stosunków na rynku nowojorskim wywołała repatriację z Ameryki kapitałów europejskich. Zjawisko to, którego skutkiem był — obserwowany po raz pierwszy od paru lat odpływ złota ze Stanów Zjednoczonych — wzmagало istniejącą płynność niektórych europejskich rynków pieniężnych do tego stopnia, że w Szwajcarii i Szwecji na przykład wydano zarządzenia przeciwdziałające napływowi kapitałów krótkoterminowych z za granicy.

W końcu roku, częściowo pod wpływem międzynarodowych porozumień zawartych przez producentów, niektóre uprzednio rozszerzone kontyngenty produkcyjne surowców zostały ograniczone i spadek cen światowych uległ zahamowaniu. Jakkolwiek w niektórych krajach produkcja przemysłowa utrzymywała się nadal na wysokim poziomie, ogólnie jednak gospodarka światowa znajdowała się w fazie, którą można już określić mianem recesji.

Międzynarodową sytuację walutową cechowała stosunkowo duża stałość kursów dewiz, z wyjątkiem franka francuskiego, który uległ w 1937 r. znacznej deprecjacji.

*

W Polsce rok sprawozdawczy przyniósł dalszą znaczną poprawę sytuacji gospodarczej, przejawiającą się we wzroście produkcji przemysłowej, zwiększeniu zatrudnienia oraz ożywieniu obrotów handlowych. Również wyniki gospodarcze w rolnictwie — pomimo gorszych zbiorów — były naogół korzystne.

Wzrost produkcji przemysłowej był najsilniejszy w pierwszych miesiącach roku, co odpowiadało tendencjom obserwowanym wówczas za granicą. Natomiast w następnych miesiącach, w których światowe wskaźniki produkcji stale się obniżały, w Polsce wystąpiło zwolnienie tempa wzrostu wytwórczości, która jednak utrzymała się na osiągniętym poziomie. W rezultacie — w szeregu gałęzi całoroczna produkcja przekroczyła ilościowo najwyższe dotychczas osiągnięte rozmiary. Wskaźnik produkcji dóbr wytwórczych — głównie pod wpływem wzmoczonej publicznej akcji inwestycyjnej, ześrodkowanej przede wszystkim w Centralnym Okręgu Przemysłowym — utrzymywał się na poziomie wyższym od wskaźnika produkcji dóbr spożycia.

Rynek pieniężny cechował silny wzrost płynności, czemu towarzyszyło potanieńczenie kosztów kredytu. Odmienne niż w poprzednich latach, zaburzenia występujące kilkakrotnie za granicą nie oddziaływały na polski rynek pieniężny, na którym panował całkowity spokój.

Sytuacja rynku kapitałowego doznała wybitnej poprawy. Kursy papierów wzrosły znacznie, a oprocentowanie rzeczywiste i rentowność uległy pokaźnemu obniżeniu, co harmonizowało ze spadkiem stopy procentowej od lokat na rynku pieniężnym.

* * *

Rolnictwo.

Położenie rolnictwa nie kształtowało się jednolicie w całym kraju. W okręgach dotkniętych suszą lub klęskami żywiołowymi sytuacja układała się niepomyślnie. Spowodowało to konieczność przyjęcia z pomocą tym okolicom w postaci ulg podatkowych i specjalnych kredytów. Natomiast okręgi, w których urodzaje były dobre doznały dalszej poprawy zwłaszcza, że wzrosły ceny artykułów sprzedawanych przez rolników, podczas gdy ceny artykułów nabywanych przez nich utrzymały się na prawie niezmiennym poziomie. Ogólnie nastąpiła dalsza poprawa położenia finansowego wsi. Przejawiła się ona w polepszeniu wypłacalności rolników i w zwiększonych zakupach — przede wszystkim nawozów sztucznych oraz narzędzi i maszyn rolniczych. Ceny ziemi w dalszym ciągu zwyżkowały, jakkolwiek obroty nią nie przybrały większych rozmiarów.

Wyniki zbiorów zbóż i ziemniaków, w porównaniu z latami ubiegłymi, przedstawiały się jak następuje:

(w milionach kwintali)

	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki
Przeciętna 1909 — 13	16·8	57·1	14·9	28·1	247·9
„ 1931 — 35	19·8	63·9	14·5	25·1	310·5
1936	21·3	63·6	14·0	26·4	342·8
1937 ¹⁾	18·4	58·3	13·1	24·1	378·0

Zniżka cen po żniwach była w roku sprawozdawczym krótkotrwała, po czym tendencja uległa wzmocnieniu; pewne obniżenie cen nastąpiło dopiero w październiku wskutek znacznego urodzaju ziemniaków, który wywołał spadek popytu na zboża i pasze. Na ogół ceny zbóż, z wyjątkiem jęczmienia, utrzymywały się w roku sprawozdawczym — głównie z powodu słabszych zbiorów — na poziomie wyższym niż w r. ub. i przekraczały poziom notowań giełd zagranicznych.

W przewidywaniu gorszych zbiorów Rząd zawiesił w pierwszych miesiącach roku wywóz zbóż za granicę oraz wprowadził na pewien czas specjalne normy przemiału mąki.

Wskutek ograniczenia wywozu, eksport zboża wraz z mąką był w roku gospodarczym 1936/37 znacznie niższy, niż w poprzedniej kampanii, przy czym począwszy od kwietnia ustał prawie zupełnie. Wywóz zbóż i mąki wyniósł ogółem 835 tys. ton, wobec 1.064 tys. ton w kampanii 1935/36. W ciągu pierwszych pięciu miesięcy roku gospodarczego 1937/38 wywóz zbóż był nieznaczny, mimo możliwości uzyskania zezwoleń na eksport. Było to wynikiem wysokiego poziomu cen w kraju i braku premij wywozowych, jakie utrzymane zostały tylko dla jęczmienia w wysokości 3 zł od 1 kwintala, wobec 5 zł w kampanii poprzedniej.

Na produkcji hodowlanej odbił się niekorzystnie spowodowany suszą brak pasz objętościowych i słomy oraz drożyzna pasz treściwych. Wpłynęło to na silną podaż materiału rzeźnego na rynek i pociągnęło za sobą obniżenie ceny mięsa. Sytuacja uległa pewnej poprawie na jesieni wskutek przywozu pasz zagranicznych oraz dobrego urodzaju ziemniaków.

Rok sprawozdawczy cechowało wybitne wzmoczenie się wytwórczości przemysłowej, dosięgającej w niektórych gałęziach granic zdolności produkcyjnej przedsiębiorstw. Spowodowało to konieczność uruchomienia nieczynnych urządzeń, fabryk i kopalń oraz budowę nowych zakładów. Rentowność przedsiębiorstw przemysłowych — wskutek obniżania się kosztów produkcji na jednostkę — doznała dużego polepszenia. Pozwoliło to przemysłowi zwiększyć środki gotówkowe, które częściowo przeznaczone zostały na nowe inwestycje. Produkcja osiągnęła a nawet przekroczyła ilościowo w szeregu dziedzin cyfry z 1928 r., jak to ilustruje następujące zestawienie (wg danych Głównego Urzędu Statystycznego):

Przemysł

¹⁾ Dane prowizoryczne.

	Jednostka	1928	1936	1937 ¹⁾	Procentowy wzrost (+) lub spadek (—) w porównaniu z	
					1928	1936
Węgiel kamienny	1.000 t.	40.616	29.747	36.218	— 10·8	+ 21·8
Ropa naftowa	100 t.	7.430	5.106	5.015	— 32·5	— 1·8
Energia elektryczna . . .	mln. kWh	2.618	2.863	3.355	+ 28·2	+ 17·2
Rudy żelazne	100 t.	6.990	4.677	7.758	+ 11·0	+ 65·9
Surówka żelaza	1.000 t.	684	582	724	+ 5·8	+ 24·4
Stal	1.000 t.	1.438	1.145	1.450	+ 0·8	+ 26·6
Cement portlandzki . . .	1.000 t.	1.102	1.052	1.284	+ 16·5	+ 22·1
Celuloza	t.	59.000	85.812	93.568 ²⁾	+ 58·6	+ 9·0
Papier	t.	122.000	178.322 ³⁾	205.977 ³⁾	+ 68·8	+ 15·5
Soda kalcynowana	t.	79.127	70.366	88.854	+ 12·3	+ 26·3
Kwas solny	t.	10.250	14.819	13.517	+ 31·9	— 8·8
Barwniki	t.	1.110	2.146	1.754	+ 58·0	— 18·3
Przędza jedwabiu sztucznego	t.	2.399	5.317	6.224	+ 159·4	+ 17·1
Przędza bawełniana cienkoprzędna	t.	59.617	59.630	61.650	+ 3·4	+ 3·4
Skóry podeszwowo	t.	15.484	16.147	17.409 ²⁾	+ 12·4	+ 7·8
Cukier biały	1.000 q.	6.709 ⁵⁾	4.121 ⁶⁾	5.053 ¹⁾⁷⁾	— 24·7	+ 22·6

Wzrost produkcji dóbr wytwórczych był daleko silniejszy niż wzrost produkcji dóbr spożycia. Było to wynikiem silnej działalności inwestycyjnej, zwłaszcza publicznej, ześrodkowanej przeważnie w Centralnym Okręgu Przemysłowym. Działy przemysłu pracujące na potrzeby wsi odczuły korzystnie poprawę sytuacji finansowej rolników.

W poszczególnych gałęziach przemysłu sytuacja kształtowała się jak następuje:

W górnictwie węglowym wydobyte wzrosło o około 22% w stosunku do 1936 r. Spowodowane to zostało znacznym zwiększeniem się zbytu węgla w kraju i korzystną koniunkturą eksportową, która umożliwiła przemysłowi węglowemu częściowe skompensowanie strat finansowych poniesionych w okresie kryzysu. W przemyśle naftowym natomiast, z powodu wyczerpywania się eksploatowanych źródeł, wydobyte ropy w dalszym ciągu malało. Wytwórczość energii elektrycznej — pod wpływem wzmagającego się zapotrzebowania przemysłu, zwiększonej konsumpcji domowej oraz elektryfikacji kolei — osiągnęła poziom dotychczas nie notowany. W związku z tym wzrosło znacznie zatrudnienie przemysłu elektrotechnicznego.

W hutnictwie żelaznym produkcja surówki i stali przekroczyła cyfry z lat 1928/29, co umożliwione zostało inwestycjami dokonanymi w tym przemyśle. Eksport hutniczy zwiększył się i był bardziej opłacalny. Wraz z rozwojem pro-

¹⁾ Dane tymczasowe.

²⁾ „ od 1. XII. 1936 do 1. XII. 1937.

³⁾ „ Związku Papierni Polskich,

⁴⁾ „ Banku Cukrownictwa.

⁵⁾ Kampania 1928/29

⁶⁾ „ 1936/37

⁷⁾ „ 1937/38

dukcji hutniczej wzrastało wydobycie rud żelaznych w kraju, przekraczając poziom z 1928 r. Dalszy wzrost produkcji zaznaczył się w przemyśle metalowym.

Ruch budowlano-mieszkaniowy osłabł nieco w porównaniu z 1936 r., utrzymał się jednak, zwłaszcza w Warszawie, na dość wysokim poziomie. Poważną rolę w ruchu budowlanym odgrywały inwestycje publiczne. W przemyśle cementowym produkcja osiągnęła rozmiary dotychczas w Polsce nienotowane.

Produkcja celulozy i papieru przekroczyła również dotychczasowe najwyższe cyfry wytwórczości.

W przemyśle chemicznym nastąpił wzrost produkcji, która naogół przekroczyła analogiczne cyfry z 1928 r.; znacznie zwiększyła się m. i. wytwórczość fabryk nawozów sztucznych.

Przemysł włókienniczy, początkowo silnie zatrudniony, napotkał w drugiej połowie roku na pewne trudności z powodu przecenienia zdolności konsumpcyjnej rynku krajowego i spadku eksportu do niektórych krajów. Zniżka cen surowców włókienniczych, jaka miała miejsce począwszy od kwietnia, działała hamująco na produkcję przeznaczoną na skład. Ogólnie jednak cyfry produkcji przędzy bawełnianej utrzymały się na wysokim poziomie.

Spżycie cukru w kraju w ciągu kampanii 1936/37 wzrosło o 9·1%, co pociągnęło za sobą zwiększenie kontygentów produkcyjnych na kampanię 1937/38.

Liczba świadectw przemysłowych wykupionych przez przedsiębiorstwa przemysłowe na rok podatkowy 1937 wzrosła do 253 tys. wobec 235 tys. na rok 1936.

Ilość osób zatrudnionych w górnictwie, hutnictwie oraz w przemyśle przetwórczym i zakładach użyteczności publicznej wynosiła na koniec listopada 818 tys. osób, t. j. o 99 tys. osób więcej niż przed rokiem. Stawki płac robotniczych uległy w większości przemysłów dość znacznej wyższości. Z dniem 1 listopada skrócony został do 7½ godzin czas pracy pod ziemią w górnictwie węglowym.

Rozbudowa aparatu produkcyjnego oraz prowadzone na dużą skalę roboty inwestycyjne, zwiększenie ogólnej kwoty wypłaconych zarobków wskutek wzrostu zatrudnienia i wyższości płac, wreszcie polepszenie zdolności nabywczej wsi, przyczyniły się do ożywienia obrotów handlowych w roku sprawozdawczym. Na wzrost transakcyj na początku roku wywarła również wpływ mocna w tym okresie tendencja cen na rynkach światowych, skłaniająca niektórych przemysłowców i hurtowników do czynienia zakupów na zapas. Spadek cen, jaki następnie miał miejsce za granicą spowodował na jesieni pewną wstrzemięźliwość w dokonywaniu transakcyj handlowych.

W porównaniu z 1936 r. wzrosły utargi w branżach: węglowej, metalowej, maszynowej, budowlanej, elektrotechnicznej, drzewnej i chemicznej. W związku z powiększeniem się liczby samochodów wzrósł również zbyt benzyny. Spośród artykułów konsumpcyjnych zwiększyło się spożycie cukru, piwa, mięsa, tanich wyrobów włókienniczych i papieru.

Przeciętna dzienna krajowych załadowań kolejowych zwiększyła się do 13·6 tys. wagonów wobec 11·4 tys. w 1936 r.; wzrósł również ruch tranzytowy przez terytorium polskie. W związku z ożywionymi przewozami tabor kolejowy był w pełni wykorzystany, a nawet dawał się odczuwać w pewnych okresach przejściowy brak wagonów.

W roku sprawozdawczym otwarto nową linię kolejową Sierpc—Brodnica długości 53 km oraz ukończono prace nad elektryfikacją linii średnicowej w Warszawie wraz z trzema odcinkami podmiejskimi. Liczba zarejestrowanych samochodów wzrosła w ciągu roku o 6·9 tys.; w tej liczbie przybyło 1·3 tys. samochodów ciężarowych.

**Handel
wewnętrzny,
transport
i ceny.**

Na kształtowanie się poziomu cen hurtowych w Polsce dominujący wpływ miały ceny płodów rolnych, a zwłaszcza zbóż. Koszty utrzymania uległy pewnej wyższości w związku ze wzrostem cen artykułów żywnościowych.

Wskaźniki (1928 = 100)	1934 XII	1935 XII	1936 XII	1 9 3 7			
				III	VI	IX	XII
Ogólny cen hurtowych	53·3	52·7	56·9	60·6	60·3	59·6	58·1
Cen artykułów rolnych	44·0	43·7	48·4	54·6	55·4	54·7	52·3
„ „ przemysłowych	57·2	56·1	60·4	62·3	61·1	60·4	59·6

Ilość przedsiębiorstw handlowych wzrastała nadal. Liczba świadectw przemysłowych wykupionych przez przedsiębiorstwa handlowe na rok podatkowy 1937 osiągnęła 476 tys. wobec 449 tys. na rok 1936. Dla przyścia z pomocą w zakładaniu nowych placówek drobnego handlu i rzemiosła utworzono w roku sprawozdawczym wiele drobnych chrześcijańskich kas bezprocentowego kredytu. Przesiedlanie się kupców z Wielkopolski i Pomorza do innych części kraju oraz rozszerzenie działalności spółdzielni rolniczych w zakresie handlu ziemiopłodami przyczyniło się do polepszenia organizacji handlu na prowincji.

Handel zagraniczny.

Obroty handlu zagranicznego uległy znacznemu ożywieniu, wykazując—według danych ogłaszanych przez Główny Urząd Statystyczny—16% wyrost tonażu oraz zwiększenie wartości o 21%. Przywóz wzrósł ilościowo o 20%, a pod względem wartości o 25%, natomiast eksport zwiększył się w nieco słabszym stopniu, zarówno pod względem wagi (+ 16%) jak i wartości (+ 17%).

Bilans handlowy zamknięty został saldem ujemnym w wysokości 59 mln. zł.

Rok	O g ó ł e m				Saldo w mln. zł
	Przywóz		Wywóz		
	tys. ton	mln. zł	tys. ton	mln. zł	
1934	2.555·3	798·8	14.558·5	975·3	+ 176·5
1935	2.572·8	860·6	13.441·8	925·0	+ 64·4
1936	3.066·3	1.003·4	12.964·0	1.026·2	+ 22·8
1937	3.683·1	1.254·3	14.987·7	1.195·6	— 58·7

Zwiększenie się importu — do poziomu ilościowo najwyższego w ciągu ostatnich 7 lat — wynikało przede wszystkim z ożywienia działalności inwestycyjnej oraz rozwoju produkcji przemysłowej. Najbardziej wzrósł zatem przywóz surowców i maszyn; jednakże w ostatnim kwartale, w związku ze spadkową tendencją cen na rynkach zagranicznych, import surowców był mniejszy. Stosunkowo słabiej zwiększył się przywóz wyrobów gotowych oraz niektórych artykułów konsumpcyjnych, jak np. tytoniu.

Eksport podlegał mniej jednolitej tendencji. Wzrost ilościowy wywozu pozostawał w związku przede wszystkim z dobrze rozwijającym się eksportem węgla, który zwiększył się w ciągu roku o 32%, osiągając 73% ogólnego tonażu wywozu, wobec 64% w 1936 r. Również korzystnie kształtował się wywóz artykułów hodowlanych i przetworów mięsnych, np. szynki w puszkach do Stanów Zjednoczonych. Natomiast bardzo znacznie obniżył się eksport zbóż i mąki. Ponadto, zwiększenie

chłonności rynku wewnętrznego wpływało w pewnej mierze na osłabienie eksportu szeregu artykułów, zarówno surowców przemysłowych oraz wyrobów gotowych, jak i produktów spożywczych, np. cukru. Opłacalność wywozu niektórych artykułów polepszyła się; jednakże w końcu roku kalkulacja eksportowa uległa pogorszeniu, wobec spadku cen na rynkach odbiorczych.

Zgodnie z zaznaczającą się od szeregu lat tendencją w kierunkach handlu zagranicznego Polski, obroty z krajami zamorskimi, dostarczającymi surowców, uległy dalszemu poważnemu ożywieniu. Wymiana towarowa z Europą wzrosła na ogół w mniejszym stopniu, przy czym obroty z 10 krajami europejskimi dokonywane były w drodze rozrachunków. Transakcje rozrachunkowe stanowiły w ciągu pierwszych 11 miesięcy roku sprawozdawczego 39% obrotów z krajami europejskimi i 28% ogólnej wartości handlu zagranicznego.

Obroty portów w Gdyni i w Gdańsku rozwijały się pomyślnie, osiągając 78% wartości oraz 66% tonażu handlu zagranicznego. Polskie linie żeglugowe dokonały znacznych zamówień nowych statków.

Rokowania handlowe z zagranicą doprowadziły m. i. do zawarcia w maju 1937 r. traktatu handlowego i nawigacyjnego z Francją; traktat ten przewiduje stałą nadwyżkę wywozu na rzecz Polski, przyznaje obu stronom klauzulę największego uprzywilejowania, zawiera listy zniżek celnych oraz reguluje sprawy osiedleńcze i nawigacyjne. Ponadto z ważniejszych układów, zawartych w roku sprawozdawczym, wymienić należy umowy rozrachunkowe z Rumunią, Włochami i Węgrami, umowę z Niemcami, przedłużającą z pewnymi zmianami umowę rozrachunkową z 1935 r., oraz porozumienie dodatkowe i układ celny ze Szwajcarią.

W czerwcu powołana została, staraniem samorządu gospodarczego, Rada Handlu Zagranicznego, mająca na celu — obok funkcji opiniodawczych — koordynowanie działalności organizacji gospodarczych w zakresie handlu zagranicznego.

Wykonanie budżetu za 1936/37 r. wraz z wydatkami okresu ulgowego wykazało po raz pierwszy od 1929/30 r. lekką nadwyżkę dochodów w wysokości 2·4 mln. zł. Ogólna suma dochodów wyniosła 2.164 mln. zł, czyli 99% budżetu. Wpływy z danin publicznych i monopolii osiągnęły 104% sum preliminowanych, natomiast znacznie niższe od przewidywanych były wpłaty przedsiębiorstw państwowych, co pozostawało w związku z finansowaniem inwestycji kolejowych i pocztowych z bieżących wpływów, a nie — jak to pierwotnie przewidywano — w drodze operacji kredytowych. Suma wydatków budżetowych, dzięki dalszym oszczędnościom, sprowadzona została do 2.162 mln. zł, czyli do 99% budżetu, łącznie z kredytami dodatkowymi.

Budżet
Państwa.

W ciągu pierwszych 9 miesięcy roku budżetowego 1937/38 dochody rzeczywiste przewyższyły o 128 mln. zł wpływy z analogicznego okresu r. ub. Stosunkowo najwięcej wzrosły dochody z cel oraz wpłaty przedsiębiorstw państwowych, natomiast mniejszy wzrost wykazały wpływy z monopolii i danin publicznych. Wpływy z podatku przemysłowego, ilustrujące w pewnej mierze dynamikę obrotów handlowych, były o 16% wyższe niż przed rokiem. Łączna suma dochodów budżetowych przekroczyła nieznacznie idealny procent za 9 miesięcy 1937/38 r.

Wydatki budżetowe były w omawianym czasie o 120 mln. zł wyższe, niż w tymże okresie r. ub., co pozostawało w związku ze zwiększeniem się wydatków w grupie administracji, a w szczególności z tytułu obsługi długów państwowych. Ogólna kwota wydatków utrzymana została w ramach przewidzianych budżetem. W rezultacie pierwsze 9 miesięcy roku budżetowego 1937/38 zamknięte zostały nadwyżką w wysokości 11·2 mln. zł, wobec 2·6 mln. zł nadwyżki w analogicznym czasie r. ub.

Budżet na 1937/38 r. oraz jego wykonanie w ciągu pierwszych trzech kwartałów przedstawia, na tle zamknięć budżetowych za lata poprzednie, następujące zestawienie:

(w milionach złotych)

Lata budżetowe	Dochody budżetowe					Wydatki budżetowe					Nadwyżka + Niedobór —	
	Ogółem	Admini- stracja ¹⁾	Darłny publiczne	Monopole	Przedsię- biorstwa	Ogółem	Admini- stracja ¹⁾	Emerytury, renty	Długi państwowe	Przedsię- biorstwa		
Zamknięcia	1932/33	1.999·7	362·5	975·1	625·1	37·0	2.245·3	1.754·0	295·6	188·5	7·2	—245·6
	1933/34	1.915·4	281·2	967·5	627·5	39·2	2.287·0	1.822·9	281·1	175·1	7·9	—371·6
	1934/35	2.093·5 ²⁾	466·9 ²⁾	963·5	624·2	38·9	2.209·3	1.728·3	268·4	203·6	9·0	—115·8
	1935/36	1.919·1	214·3	998·8	640·9	65·1	2.228·1	1.717·7	277·4	224·8	8·2	—309·0
Tymczasowe zestawienie obrotów kasowych . . . 1936/37 ³⁾	2.163·8	242·4	1.212·7	638·0	70·7	2.161·4	1.703·9	261·0	182·5	14·0	+ 2·4	
Budżet . . . 1937/38	2.316·7	282·5	1.306·5	631·4	96·3	2.316·7	1.819·5	268·6	221·1	7·5	+ 0·07	
Tymczasowe zestawienie obrotów kasowych kwiecień-grudzień 1937 ³⁾	1.740·7	148·6	1.017·8	490·8	83·5	1.729·5	1.351·3	197·1	175·0	6·1	+ 11·2	

Niezależnie od budżetu, Rząd finansował w 1937 r. inwestycje, opierając się na ustawie z 24 lutego 1937 r., która upoważniła do wydatkowania na te cele sumy 264 mln. zł uzyskanej w drodze operacji kredytowych. Łącznie z dodatkowymi kredytami inwestycyjnymi, suma preliminowanych na 1937 r. powyższych wydatków państwowych na inwestycje wynosiła 280·8 mln. zł.

Preliminarz budżetowy na 1938/39 r. zamyka się po obu stronach cyfrą 2.447 mln. zł, wykazując lekką nadwyżkę dochodów. Nie różniąc się zasadniczo pod względem układu formalnego od budżetu poprzedniego, preliminarz ten zawiera ponadto objaśnienia ogólne, dotyczące podstaw prawnych oraz zakresu działalności poszczególnych resortów administracji.

Suma preliminowanych wydatków, jak również dochodów budżetowych jest o 130·5 mln. zł wyższa, niż w budżecie za 1937/38 r. Po stronie dochodów przewiduje się zwiększenie wpłat przedsiębiorstw państwowych (głównie lasów i kolei) oraz wpływów z monopoli, ceł i niektórych podatków, jak przemysłowego, na

¹⁾ Lata 1932/33—1935/36 łącznie z funduszami netto.

²⁾ W tym wpływ z 6% Pożyczki Narodowej — 175·0 mln. zł.

³⁾ Bez dochodów i wydatków funduszy, nie podlegających budżetowaniu miesięcznemu, tj. Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, Taksy Administracyjnej i Funduszu Opłat Studenckich. Zamknięcia rachunkowe tych funduszy będą włączone do definitywnych zamknięć rachunków państwowych. Preliminowana kwota dochodów i wydatków tych funduszy na okres 1936/37 wynosi około 53 mln. zł.

łącną sumę 197 mln. zł. Natomiast wpływy ze specjalnego podatku od wynagrodzeń wypłacanych z funduszków publicznych, który ma być przedłużony do 31 marca 1939 r., preliminowane są na sumę o 65 mln. zł mniejszą niż w budżecie poprzednim, w związku z obniżeniem stawek tego podatku.

Podwyższenie wydatków budżetowych przypada głównie na grupę administracji i wynika m. i. ze zwiększenia etatów w szkolnictwie, zwiększenia wydatków na utrzymanie dróg kolowych i mostów oraz dotacji na rzecz związków samorządowych.

Poza preliminarzem budżetowym Rząd przedłożył Izbowi Ustawodawczemu projekt ustawy o finansowaniu niektórych inwestycji z funduszków państwowych. W myśl tego projektu upoważnia się Ministrów Skarbu, Komunikacji oraz Poczty i Telegrafów do przeprowadzania operacji kredytowych do łącznej sumy 134 mln. zł na cele sfinansowania niektórych inwestycji w okresie od 1 stycznia 1938 r. do 31 marca 1939 r.

Sytuację na rynku pieniężnym cechował w roku sprawozdawczym silny wzrost płynności spowodowany z jednej strony nieprzerwanym przyrostem wkładów, z drugiej zaś — utrzymaniem się sumy udzielonych kredytów na prawie niezmiennym, w porównaniu z 1936 r., poziomie. Odmiennie niż w poprzednich latach, w których na rynek polski wywierały wpływ wydarzenia zagraniczne, w tym roku, pomimo zaburzeń występujących kilkakrotnie za granicą, sytuacja w kraju rozwijała się pomyślnie.

Rynek
pieniężny.

Na silny wzrost wkładów w 1937 r. złożyło się szereg czynników. Przede wszystkim spokój panujący na rynku i wzrost ogólnej sumy dochodów sprzyjały akumulacji oszczędności. Poza tym przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe posiadały znaczne wolne środki lokowane na rachunkach bieżących. Równocześnie w bankach państwowych gromadziły się znaczne fundusze publiczne, pochodzące częściowo z pożyczki francuskiej, podejmowane w miarę wykonywania robót inwestycyjnych. Na wzrost lokat we wszystkich bankach i ogólną płynność rynku działało w pewnym stopniu blokowanie sum zagranicznych oraz dokonywanie na rynku, w stosunkowo znacznych rozmiarach, zakupów papierów przez banki państwowe i publiczne instytucje ubezpieczeniowe,

Silny dopływ wkładów — wobec stosunkowo niedużego wzrostu podaży weksli handlowych — powodował, że banki konkurowały między sobą przez obniżanie stopy od dyskonta weksli, co z kolei oddziaływało zniżkowo na cenę kredytu krótkoterminowego także na rynku pozabankowym.

Pod wpływem układu stosunków na rynku nastąpiło z dniem 1 lipca obniżenie oprocentowania wkładów w bankach zrzeszonych w Związku Banków, a od 1 sierpnia w Pocztovej Kasie Oszczędności, bankach państwowych, komunalnych kasach oszczędności i spółdzielniach kredytowych. Wspomniane obniżenie oprocentowania wkładów nie zahamowało procesu ich narastania, który trwał również w czwartym kwartale 1937 r., nie objętym tablicą zamieszczoną na następnej stronie. W końcu roku — w związku z akcją Rządu zmierzającą do dalszego potaniaenia kosztów kredytu — ogłoszono zapowiedź obniżenia z dniem 1 stycznia 1938 r. odsetek płaconych od wkładów w bankach prywatnych, państwowych i Pocztovej Kasie Oszczędności. Równocześnie Minister Skarbu wydał rozporządzenie o obniżeniu stopy odsetek od wkładów w komunalnych kasach oszczędności i spółdzielniach kredytowych.

Ruch wkładów w ciągu trzech pierwszych kwartałów 1937 r. przedstawia następujące zestawienie:

153564

(w milionach złotych)

Instytucje	1934	1935	1936		1937		
	31.XII	31.XII	30.IX	31.XII	31.III	30.VI	30.IX
Ogółem . . .	2.822·2	2.876·9	2.879·8	3.019·4	3.137·8	3.271·7	3.342·6
Pocztowa Kasa Oszczędn. ¹⁾	858·0	881·7	844·0	895·7	898·7	912·0	933·8
Banki państwowe ²⁾	424·0	394·5	419·3	508·0	574·4	643·2	660·1
„ komunalne ³⁾	74·1	78·0	75·3	72·8	71·7	75·2	76·3
„ prywatne i domy bankowe ⁴⁾	522·3	541·5	561·7	558·2	554·6	567·7	584·1
Komunalne kasy oszczędn. ⁵⁾	663·1	711·2	717·5	720·5	761·2	792·9	798·7
Spółdzielnie kredytowe ⁶⁾ . .	280·7	270·0	262·0 ⁷⁾	264·2	277·2	280·7	289·6
Rodzaje wkładów							
Wkłady bezterminowe ⁸⁾ . . .	832·7	811·8	884·3	979·2	965·7	994·6	1.025·0
„ terminowe	358·9	333·7	324·3	358·1	415·0	458·6	453·5
„ oszczędnościowe	1.630·6	1.731·4	1.671·2	1.682·1	1.757·1	1.818·5	1.864·1

Ogólny stan wkładów objętych powyższą tablicą był na ultimo września 1937 r.⁹⁾ o 462·8 mln. zł wyższy niż w końcu trzeciego kwartału 1936 r. Po uwzględnieniu kwoty 32·2 mln. zł wkładów w tych bankach, które zostały wyeliminowane w 1937 r. z bilansu łącznego sporządzanego przez Komisariat Bankowy Ministerstwa Skarbu—wzrost wkładów był jeszcze większy.

Analiza poszczególnych rodzajów wkładów wykazuje, że największy przyrost nastąpił w stanie wkładów oszczędnościowych. Znaczny wzrost wykazały również wkłady bezterminowe i terminowe, pomiędzy którymi miały miejsce częste przesunięcia. Przesunięcia te zależne były od planów finansowych instytucji publicznych i prywatnych, które—utrzymując na rachunkach terminowych wolne środki—dążyły do zapewnienia sobie jak najbardziej korzystnego oprocentowania w okresach poprzedzających uruchomienie tych sum. Przyrost wkładów nastąpił w roku sprawozdawczym we wszystkich rodzajach instytucji, przy czym w bankach prywatnych i domach bankowych był on faktycznie większy niż to wynika z porównania powyższych cyfr, a to w związku ze wspomnianym przegrupowaniem instytucji objętych bilansem łącznym. Największy przyływ obcych środków nastąpił w bankach państwowych, gdzie gromadziły się znaczne rezerwy przedsiębiorstw, instytucji i funduszy publicznych.

1) Łącznie z sumą t. zw. III waloryzacji.

2) Bez lokat skarbowych.

3) Dwa banki: Polski Bank Komunalny w Warszawie i Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu.

4) Według bilansu łącznego, sporządzanego przez Komisariat Bankowy Ministerstwa Skarbu:

w końcu 1934 r. — 41 banków i 8 domów bankowych

„ 1935 r. — 40 „ „ 9 „ „

„ 1936 r. — 38 „ „ 9 „ „

„ marca i czerwca 1937 r. — 29 „ „ 28 „ „

„ września 1937 r. — 29 „ „ 29 „ „

5) Kasy komunalne i dwie niekomunalne.

6) Według biuletynu Rady Spółdzielczej oraz Centralna Kasa Spółek Rolniczych.

7) Cyfra poprawiona.

8) Wkłady à vista, rachunki czekowe i salda kredytowe na rachunkach bieżących.

9) Ostatnie rozporządzone dane co do wszystkich wkładów.

Korzystając z dużego przyływu wkładów instytucje kredytowe znacznie zmniejszyły swoje zadłużenie w Banku Polskim, wskutek czego przy niewiele mniejszej ogólnej kwocie kredytów krótkoterminowych obniżył się poważnie udział Banku Polskiego w tych kredytach, a wzrósł udział innych instytucyj kredytowych.

(w milionach złotych)

Instytucje	1934	1935	1936		1937		
	31.XII	31.XII	30.IX	31.XII	31.III	30.VI	30.IX
Ogółem . . .	1.880.0	1.920.2	1.920.2	1.923.9	1.823.2	1.783.5	1.870.7
Bank Polski	708.5	798.6	781.6	788.7	637.4	563.3	602.2
Banki prywatne i domy bankowe.	681.0	664.8	675.1	655.6	676.6	661.0	671.8
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	13.7	10.7	6.9	6.3	10.4	11.9	15.1
Banki państw. i komunalne	476.8	446.1	456.6	473.3	498.8	547.3	581.6
w tym:							
Bank Gospodarstwa Krajow.	256.2	239.3	243.7	270.3	298.6	301.0	319.7
Państwowy Bank Rolny . .	123.2	108.2	116.7	111.5	115.5	153.1	170.5
Pocztowa Kasa Oszczędn. .	31.2	33.3	36.4	38.1	37.3	43.3	40.2
2 banki komunalne	66.2	65.3	59.8	53.4	47.2	49.9	51.2
Rodzaje kredytów:							
Dyskonto weksli	1.050.6	1.031.6	1.061.0	1.103.6	1.081.0	1.038.0	1.120.2
Otwarty kredyt	603.9	626.7	571.2	570.5	548.4	543.6	533.0
Pożyczki towar., termin. i in.	225.5	261.9	288.0	249.8	193.8	201.9	217.5

W porównaniu z końcem września 1936 r. ogólny stan krótkoterminowych kredytów¹⁾ objętych powyższym zestawieniem był 30 września 1937 r. o 49.5 mln. zł niższy; po uwzględnieniu zmian w grupie „banki prywatne i domy bankowe” (których kredyty faktycznie wzrosły), spadek kredytów wyniósł około 29 mln. zł. Równocześnie, podobnie jak i w roku poprzednim, część dawnych zobowiązań rolniczych została zamieniona na papiery procentowe.

Jako objaw korzystny należy zanotować fakt wzrostu dyskonta weksli przy dalszym obniżeniu się pozycji otwartego kredytu, pożyczek towarowych, terminowych i innych.

Faktyczna stabilizacja rozmiarów bankowych kredytów krótkoterminowych pomimo ożywienia koniunktury dowodzi znacznej płynności przedsiębiorstw, które finansowały wzrastające obroty własnymi środkami bez zwiększania swego zadłużenia, co częściowo przypisać należy temu, że przedsiębiorstwom otrzymującym zamówienia na roboty publiczne wypłacano dość znaczne zaliczki. Równocześnie jednak niektóre gałęzie przemysłu odczuwały brak inwestycyjnych kredytów średnio— lub długoterminowych, których oczywiście nie mogły dostarczać im instytucje kredytu krótkoterminowego.

Wskutek znacznego zwiększenia obrotów nastąpiło dalsze polepszenie wypłacalności w handlu, a zwłaszcza w przemyśle. Również w związku ze wzrostem

¹⁾ W Banku Polskim dyskonto weksli i pożyczki zastawowe; we wszystkich innych instytucjach stan kredytów z potrąceniem redyskonta.

dochodów poprawiła się wypłacalność rolników, przy czym występował niekiedy objaw przedterminowej spłaty zobowiązań objętych układami konwersyjnymi. Równocześnie jednak od niektórych układów zalegano z opłatą odsetek.

Granica emisji biletów skarbowych została ustawą z dnia 24 lutego 1937 r. podwyższona z 300 do 450 mln. zł, a obieg ich w końcu roku sprawozdawczego wynosił 320 mln. zł. W niektórych miesiącach popyt na bilety skarbowe był bardzo znaczny pomimo, że oprocentowanie biletów obniżone zostało z dniem 20 kwietnia 1937 r. o $\frac{3}{4}\%$ od wszystkich rodzajów biletów bez względu na termin płatności. Ponowne obniżenie o $\frac{1}{4}\%$ oprocentowania wszystkich rodzajów biletów skarbowych z dniem 1 stycznia 1938 r. zostało zarządzone w połowie grudnia.

Wobec zakończenia akcji oddłużeniowej Minister Skarbu rozwiązał z dniem 30 września 1937 r. Komitet Konwersyjny działający przy Banku Akceptacyjnym.

Rynek kapitałowy.

Sytuacja na rynku kapitałowym kształtowała się pod wpływem szeregu czynników, z których jako najbardziej charakterystyczne wymienić należy całkowity spokój w dziedzinie walutowej oraz znaczne upłynnienie rynku pieniężnego i związane z tym obniżenie oprocentowania wkładów. Korzystny wpływ wywarła również zmiana przepisów dotyczących spłaty należności podatkowych papierami wartościowymi. Wobec braku większych emisji instytucji kredytu długoterminowego oraz spółek akcyjnych, zainteresowanie rynku koncentrowało się na papierach wartościowych będących już w obiegu.

W rezultacie obroty giełdowe ożywiły się, a kursy na ogół znacznie zwyżkowały, powodując obniżenie się rzeczywistego oprocentowania obligacji i listów zastawnych, co odpowiadało spadkowi stopy procentowej od lokat na rynku pieniężnym. Tak np. 5% pożyczka konwersyjna z 1924 r. osiągnęła w końcu roku na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie kurs 67:25 wobec 51— przed rokiem, a 3% pożyczka inwestycyjna serii I notowana była na ultimo grudnia (w obligacjach pojedynczych) po kursie 80— wobec 66— w dniu 31 grudnia 1936 r. Zaznaczyć należy, że rynek krajowy w słabym tylko stopniu zareagował na gwałtowne załamanie się notowań niektórych giełd zagranicznych na jesieni 1937 r.

Ogółem obroty papierami o stałym oprocentowaniu na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie zwiększyły się w ciągu roku o 13%. Natomiast obroty akcjami zmniejszyły się o 23%, co wynikało m. i. z faktu, że posiadacze tych papierów, licząc na dalszą zwyżkę kursów — wobec poprawy rentowności przedsiębiorstw — powstrzymywali się od sprzedaży.

Obligacje pożyczek w walutach obcych straciły, w związku z przeprowadzoną konwersją, swą dotychczasową rolę na rynku lokacyjnym. Pożyczki te, kształtując się zniżkowo już od czasu zawieszenia transferu, uległy silnemu spadkowi w lutym i marcu 1937 r. po obniżeniu ich oprocentowania. Uchwalenie w końcu marca ustawy, określającej warunki konwersji niektórych pożyczek wypuszczonych w walutach obcych, przyczyniło się do poprawy notowań pożyczek dolarowych objętych konwersją. Począwszy od kwietnia miały one tendencję utrzymaną, a 6% pożyczka dolarowa z 1920 r. nawet zwyżkowała do chwili skreślenia jej w czerwcu, wraz z 7% pożyczką stabilizacyjną z 1927 r., z urzędowej ceduły giełdowej.

Wprowadzona na miejsce skonwertowanych pożyczek dolarowych 4 $\frac{1}{2}\%$ pożyczka wewnętrzna osiągnęła na ultimo grudnia kurs 64:75 wobec 49 w dniu jej wprowadzenia na giełdę.

W dziale listów zastawnych największe zyski kursowe osiągnęły 4 $\frac{1}{2}\%$ listy Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie oraz 5% listy Towarzystwa

Kredytowego Miejskiego w Warszawie; te ostatnie notowane były w końcu grudnia po kursie 69 — wobec 54·63 przed rokiem.

Również zwykowały kursy akcji, zwłaszcza przedsiębiorstw metalurgicznych i węglowych oraz cukrowni. Szereg spółek akcyjnych wypłaciło dywidendę za 1936 r. wyższą aniżeli za 1935 r.

Akcje Banku Polskiego, przy obrotach mniejszych, kształtowały się na poziomie wyższym niż w roku poprzedzającym i osiągnęły na koniec grudnia kurs 113 — wobec 107·50 przed rokiem.

Emisje dokonane na rynku kapitałowym w 1937 r. przez Skarb Państwa, instytucje kredytu długoterminowego i spółki akcyjne w stosunkowo słabym stopniu absorbowwały zasoby rynku.

Działalność emisyjna Skarbu Państwa polegała głównie na konwersji zadłużenia wewnętrznego i zagranicznego. Poza emisjami na cele konwersji Skarb wyemitował obligacyj na łączną sumę 88·5 mln. zł, z czego 14·4 mln. zł przypada na 3% rentę ziemską serii I, 31·5 mln. zł na 4% państwową rentę złotą serii I i 42·6 mln. zł na 4% państwową rentę złotą serii II; z wyjątkiem renty ziemskiej, wszystkie nowoemitowane obligacje Skarbu ulokowane zostały poza obrębem wolnego rynku.

Bank Gospodarstwa Krajowego — po kilkuletniej przerwie — udzielił nowych pożyczek emisyjnych w 6% i 5¹/₂% obligacjach komunalnych na sumę 4·5 mln. zł. Państwowy Bank Rolny udzielił nowych pożyczek emisyjnych w 4¹/₂% listach zastawnych na 2·5 mln. zł. Towarzystwo Kredytowe Miejskie w Warszawie wznowiło udzielanie kredytów w 5% listach zastawnych; z ogłoszonej w tym celu emisji wypuszczono do końca roku listów za 4·1 mln. zł.

Emisje akcji wyniosły w ciągu pierwszych 10 miesięcy 43·3 mln. zł, z czego 10·2 mln. zł przypada na kapitały zakładowe nowych spółek, zaś 33·1 mln. zł na powiększenie kapitałów spółek dawniej istniejących.

Znacznie większych emisji dokonano w roku sprawozdawczym na cele konwersji. W związku z zakończoną w lipcu 1937 r. konwersją pożyczek państwowych oraz konsolidacją niektórych innych tytułów długu wewnętrznego, zarządzoną dekretem z dnia 14 stycznia 1936 r., Skarb Państwa wyemitował do końca 1937 r. obligacyj 4% pożyczki konsolidacyjnej na sumę około 404 mln. zł¹⁾. Z wymienionej kwoty przypada na konwersję obligacyj 6% Pożyczki Narodowej 84·5 mln. zł. Konwersja tej pożyczki dokonana została na podstawie przysługującego posiadaczom prawa opcji, w przeciwstawieniu do pozostałych pożyczek, które konwertowane były z mocy ustawy. Na cele konwersji państwowych i samorządowych pożyczek wypuszczonych w walutach obcych, przewidzianej ustawą z dnia 7 kwietnia 1937 r., Skarb Państwa wypuścił do końca roku za 247·0 mln. zł obligacyj 4¹/₂% pożyczki wewnętrznej, która splacona ma być w ciągu 21 lat. Ponadto Skarb Państwa emitował w drugim półroczu 3% dwudziestoletnie bony na okaziciela, przeznaczone na zamianę kuponów od państwowych i samorządowych pożyczek dolarowych wyszczególnionych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 5 czerwca 1937 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego, przeprowadzając dalszą konwersję gotówkowych pożyczek budowlanych na emisyjne, wypuścił w tym celu listów zastawnych za 27·4 mln. zł oraz obligacyj za 8·8 mln. zł. Inne instytucje kredytu długoterminowego wyemitowały w ciągu pierwszych trzech kwartałów obligacyj lub listów zastawnych w celach konwersji pożyczek gotówkowych na sumę 5·5 mln. zł.

Na cele konwersji niektórych wierzytelności rolniczych w instytucjach kredytowych Bank Akceptacyjny wyemitował w roku sprawozdawczym obligacyj za 18·4 mln. zł wobec 33·6 mln. zł w 1936 r.

¹⁾ Wg prowizorycznych obliczeń.

Obieg
pieniężny.

Ogólna suma obiegu pieniężnego utrzymywała się w roku sprawozdawczym, z wyjątkiem miesiąca maja i czerwca, na poziomie wyższym niż w 1936 r. Zmiany w wysokości obiegu pieniężnego kształtowały się zgodnie z sezonowym zapotrzebowaniem rynku na środki obiegowe. Po silnym spadku w styczniu obieg utrzymywał się w następnych miesiącach na niskim poziomie, osiągając najniższy stan w maju. Począwszy od tego miesiąca rozmiary obiegu wzrastały dochodząc — podobnie jak i w poprzednich latach — do najwyższego stanu w końcu października. W miesiącu tym osiągnął obieg pieniężny najwyższy poziom od grudnia 1930 r.

(w milionach złotych)

Na koniec każdego miesiąca	Obieg pieniężny ogółem	Bilety bankowe	Emisja skarbowa		
			Razem	Srebro	Bilon
Grudzień 1936 r.	1.462·2	1.033·8	428·4	342·4	86·0
Styczeń 1937 r.	1.417·5	999·2	418·3	335·4	82·9
Luty „	1.427·8	1.000·2	427·6	344·9	82·7
Marzec „	1.429·4	999·6	429·8	346·9	82·9
Kwiecień „	1.418·8	995·7	423·1	341·3	81·8
Maj „	1.395·4	975·3	420·1	339·2	80·9
Czerwiec „	1.417·1	989·5	427·6	345·6	82·0
Lipiec „	1.467·4	1.019·0	448·4	363·9	84·5
Sierpień „	1.465·7	1.020·8	444·9	359·9	85·0
Wrzesień „	1.494·4	1.044·8	449·6	363·6	86·0
Październ. „	1.550·9	1.093·8	457·1	370·6	86·5
Listopad „	1.468·8	1.034·1	434·7	350·7	84·0
Grudzień „	1.497·6	1.059·5	438·1	354·2	83·9

Wobec dającego się odczuwać od dłuższego czasu na rynku braku drobnych monet zdawkowych z brązu, Minister Skarbu, w porozumieniu z Bankiem Polskim, podwyższył z dniem 30 lipca 1937 r. maksymalną kwotę emisji skarbowej o 1 milion zł do 471 mln. zł celem wybicia nowych monet brązowych 1, 2 i 5-ciogroszowych. Chłonność rynku na monety srebrne i bilon wzrosła znacznie w 1937 r. zarówno wskutek zwiększonej sumy zarobków robotniczych wypłacanych w przemyśle i na robotach publicznych, jak i wzrostu dochodów ludności wiejskiej, która przejściowo przechowywała większe zapasy tych monet. W miesiącach jesiennych zapotrzebowanie na monety srebrne i bilon było tak znaczne, że — pomimo wzrostu ich obiegu do poziomu dotychczas nienotowanego przy równoczesnym silnym obniżeniu się stanu rachunku „polskie monety srebrne i bilon” w bilansie Banku Polskiego — przejściowo dawał się odczuwać brak tych znaków platniczych na rynku.

Poza obiegiem emisji skarbowej, wykazanej w wyżej przytoczonym zestawieniu, w posiadaniu Banku Polskiego znajdował się dnia 31 grudnia 1937 r. zapas monet srebrnych i bilonu, wynoszący 32·5 mln. zł. Ogólna kwota emisji skarbowej

wynosiła zatem w końcu roku sprawozdawczego 470·6 mln. zł, wobec 469·8 mln. zł na ultimo 1936 r.

Dnia 1 października 1937 r. wypuścił Bank Polski nowe bilety bankowe wartości 100 złotych II emisji. Bilety te poza podpisem Naczelnego Dyrektora Dra Leona Barańskiego oraz datą 9 listopada 1934 r. nie różnią się niczym od znajdujących się od września 1934 r. w obiegu biletów 100-złotowych II emisji z datą 2 czerwca 1932 r.

Zgodnie z ogłoszeniem zamieszczonym w Monitorze Polskim Nr 116 z 23 maja 1932 r. ostateczny termin wymiany 10-ciozłotowych biletów bankowych II emisji upłynął dnia 31 grudnia 1937 r.

Obroty bezgotówkowe przedstawia następująca tablica:

(w milionach złotych)

Rok i miesiąc	Obroty żyrowe w Banku Polskim ¹⁾	Obroty czekowe w P.K.O. ¹⁾	Obroty izb rozrachunkowych ²⁾	R a z e m
Przeciętna mies. w 1936 r.	2.733·5	1.772·4	818·4	5.324·3
„ „ „ 1937 r.	3.094·3	2.063·6	909·5	6.067·4
Styczeń 1937 r.	2.846·3	1.755·6	805·5	5.407·4
Luty „	2.630·4	1.625·6	755·0	5.011·0
Marzec „	3.392·3	2.140·4	1.012·2	6.544·9
Kwiecień „	3.026·5	2.018·7	827·7	5.872·9
Maj „	2.796·7	1.881·7	760·4	5.438·8
Czerwiec „	2.924·7	2.029·7	952·4	5.906·8
Lipiec „	3.120·9	2.126·7	874·4	6.122·0
Sierpień „	2.809·9	2.130·4	829·1	5.769·4
Wrzesień „	3.257·7	2.183·8	1.034·6	6.476·1
Październik „	3.174·0	2.320·7	880·2	6.374·9
Listopad „	3.233·6	2.130·7	1.017·8	6.382·1
Grudzień „	3.919·1	2.419·0	1.164·5	7.502·6

Ogólne obroty bezgotówkowe wzrosły znacznie w okresie sprawozdawczym osiągając najwyższy poziom od 1930 roku.

Na wzrost przeciętnej miesięcznej obrotów bezgotówkowych złożył się wzrost obrotów żyrowych w Banku Polskim o 13·2%, obrotów czekowych w P. K. O. o 16·4% i izb rozrachunkowych o 11·1%.

Z dniem 1 października otwarta została Izba Rozrachunkowa przy Oddziale Banku Polskiego w Gdyni.

Stan natychmiast płatnych zobowiązań Banku przedstawiał się w końcu poszczególnych miesięcy następująco:

¹⁾ Przychody i rozchody, bez wpłat i wypłat gotówkowych.

²⁾ Do września 1937 r. 6 izb rozrachunkowych, od października — 7.

(w milionach złotych)

Na koniec każdego miesiąca	Natychmiast płatne zobowiązania			
	Rachunki żyrowe kas państwowych	Pozostałe rachunki żyrowe	Różne rachunki	Razem
Grudzień 1936 r.	1·4	235·8	54·4	291·6
Styczeń 1937 r.	10·5	164·9	57·9	233·3
Luty „	1·3	180·2	73·0	254·5
Marzec „	0·8	194·0	59·6	254·4
Kwiecień „	0·6	175·5	69·4	245·5
Maj „	1·0	196·1	70·7	267·8
Czerwiec „	5·0	178·2	72·9	256·1
Lipiec „	6·6	147·6	76·0	230·2
Sierpień „	15·7	156·5	76·5	248·7
Wrzesień „	25·8	183·8	70·9	280·5
Październik „	18·1	132·1	65·0	215·2
Listopad „	32·2	225·6	66·0	323·8
Grudzień „	35·5	259·1	65·1	359·7

Łączny stan natychmiast płatnych zobowiązań utrzymywał się w roku sprawozdawczym stale na poziomie wyższym niż w analogicznych miesiącach 1936 r. Znaczny wzrost wykazały zwłaszcza salda rachunków żyrowych kas państwowych w drugiej połowie roku i pozostałe rachunki żyrowe, na których instytucje kredytowe utrzymywały zwiększone — wskutek przyplywu wkładów — rezerwy. Grupa „różnych rachunków“, w której figurują m. i. zagraniczne rachunki zablokowane otwarte przez Ministra Skarbu w związku z obsługą pożyczek zagranicznych, wykazywała stan wyższy niż przed rokiem.

**Położenie
walutowe.**

Zapas złota Banku Polskiego zwiększył się w ciągu roku o 42·0 mln. zł do 434·9 mln. zł, znajdujących się w całości w skarbcach Banku w kraju. Zapas pieniędzy zagranicznych i dewiz wzrósł o 6·4 mln. zł do 36·1 mln. zł.

Sytuacja na polskim rynku walutowym, który był nadal ujęty w ramy przepisów dewizowych, kształtowała się pomyślnie. Pogarszające się w 1937 r. — jak wynika z cyfr opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny — saldo bilansu handlowego nie odbiło się niekorzystnie na stanie rezerw Banku, gdyż wzmógł przywóz pokryty został częściowo z zamrożonych należności polskich za granicą, częściowo zaś korzystał z kredytów towarowych udzielanych na większe kwoty i dłuższe terminy niż w roku poprzednim. Wpływ pierwszej części pożyczki uzyskanej we Francji w końcu 1936 r., a przeznaczonej na cele obrony Państwa, oraz dość silny proces detezauryzacji złota w okresie od maja do lipca przyczyniły się do wzrostu zapasów złota i dewiz Banku. Czynnikiem wpływającym również dodatnio na kształtowanie się rezerw były zmniejszone przejściowo wydatki z tytułu oprocentowania i amortyzacji pożyczek zagranicznych.

W dążeniu do podjęcia — w ramach możliwości transferowych — obsługi zadłużenia publicznego za granicą, Rząd przystąpił w 1937 r. do rokowań z wierzycielami zagranicznymi co do opłaty kuponów oraz konwersji tych pożyczek. Wskutek tej akcji niektóre zobowiązania zostały definitywnie skonwertowane; podpisany został układ ze Szwedzką Spółką Zapalczną, obniżający oprocentowa-

nie pożyczki dolarowej z 1930 r. z $6\frac{1}{2}\%$ do $4\frac{1}{4}\%$ i zawarto umowy dotyczące zobowiązań wobec towarzystw Ulen & Co., Standard Car Finance Corporation, konsorcjum zagranicznego wierzycieli m. Gdyni oraz skonsolidowano i rozłożono na 20 lat resztę zadłużenia z tytułu kredytu rządowego 400 mln. fr. fr. z 1924 r. wobec rządu francuskiego.

W lutym 1937 r. Rząd zwrócił się do wierzycieli amerykańskich proponując im przywrócenie zawieszanej w czerwcu 1936 r. obsługi pożyczek dolarowych i oferując bądź spłatę trzech najbliższych kuponów gotówką w wysokości 35% ich wartości nominalnej, bądź też wydanie na pełną wartość kuponów 3%-owych bonów dwudziestoletnich. Następnie — w październiku — Rząd ogłosił, że będzie opłacał kupony dolarowe zapadające pomiędzy 1 października 1937 r. a 30 kwietnia 1938 r. w wysokości $4\frac{1}{4}\%$ kapitału obligacji w stosunku rocznym.

W grudniu 1937 r. ustalone zostały — na zasadzie porozumienia z angielską radą posiadaczy pożyczek zagranicznych — warunki konwersji obligacji transzy funtowej 7% pożyczki stabilizacyjnej, które zamienione zostaną na nowe $4\frac{1}{2}\%$ -owe obligacje z terminem umorzenia do 15 października 1968 r. Posiadaczom kuponów przyznane zostało, podobnie jak to ma miejsce przy transzy dolarowej, prawo wyboru waluty, w której zapłata kuponów ma być dokonywana oraz zagwarantowano im minimalną relację tych walut do funta angielskiego.

Niezależnie od rokowań, mających na celu konwersję pożyczek polskich emitowanych za granicą zawarto szereg układów regulujących rozrachunki z tytułu bieżących obrotów płatniczych.

W lutym zawarto układ płatniczy i konwencję turystyczną z Rumunią.

Dnia 22 maja podpisany został łącznie z traktatem handlowym i nawigacyjnym z Francją układ płatniczy co do rozrachunku zarówno z tytułu obrotu towarowego jak i zobowiązań finansowych wobec Francji. Układ opiera się na zasadzie zrównoważenia polsko-francuskich obrotów płatniczych. Jednocześnie w związku z odbywającą się w Paryżu wystawą międzynarodową przyznano turystom polskim specjalny kontyngent dewiz na wyjazdy do Francji.

Dnia 16 czerwca zawarty został układ płatniczy oraz umowa turystyczna z Włochami.

Dnia 30 czerwca został podpisany układ polsko-szwajcarski co do płatności handlowych i finansowych ustalający, że obopólne płatności handlowe regulowane będą w drodze kompensacji.

Po za tym zawarto porozumienie z Niemcami, dotyczące włączenia do rozrachunku polsko-niemieckiego zarobków polskich robotników sezonowych.

Wobec rozbudowy systemu umów rozrachunkowych z zagranicą powołany został do życia, jako instytucja prawa publicznego, Polski Instytut Rozrachunkowy, który rozpoczął swą działalność dnia 1 lutego. Zakres jego prac objął czynności związane z wykonywaniem umów rozrachunkowych oraz wynikające z przeprowadzania obrotu kompensacyjnego i rozrachunkowego z zagranicą, a ponadto kontrolę wpływu waluty eksportowej z obrotu towarowego z zagranicą i W. M. Gdańskiem. W ciągu roku sprawozdawczego Polski Instytut Rozrachunkowy przejął od Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego wykonywanie umów z Niemcami, Rumunią, Jugosławią, Włochami, Palestyną, Węgrami i Bułgarią. Począwszy od 1 grudnia 1937 r. Polski Instytut Rozrachunkowy przejął od Banku Polskiego prowadzenie rozrachunku polsko-austriackiego.

Działalność Komisji Dewizowej odbywała się w ramach norm prawnych ustalonych w 1936 r. Kwota zezwoleń, wydanych przez Komisję w 1937 r. — w związku ze wzrastającym importem na cele produkcyjne — zwiększyła się. Zobowiązania z tytułu importu były regulowane w całości; suma zablokowanych pretensyj

pochodzących z dawnych zobowiązań finansowych uległa pewnemu wzrostowi. Komisja dążyła do ograniczania liczby nowych zarządzeń ogłaszanych w formie okólników i do upraszczania manipulacji, obniżając równocześnie pobierane opłaty.

Celem zapewnienia wierzycielom zagranicznym wolnego zwrotu nowoudzielonych pożyczek pieniężnych, Minister Skarbu rozporządzeniem z dnia 8 listopada 1937 r. ustalił, że przekazywanie za granicę kwot na spłatę tych kredytów nie wymaga zezwolenia pod warunkiem, że oprocentowanie pożyczki nie przekracza stopy dyskontowej Banku Polskiego, a suma pożyczki wpłynęła do kraju w zagranicznych środkach płatniczych, które odprzedane zostały Bankowi Polskiemu lub jednemu z banków dewizowych.

Działalność
kredytowa
Banku.

Wykorzystanie kredytów w Banku Polskim utrzymywało się w okresie sprawozdawczym, wobec dużej płynności rynku, stale na poziomie niższym niż w analogicznych miesiącach 1936 r.

Portfel wekslowy Banku — pomijając normalny wzrost na ultimo każdego miesiąca — wykazywał od początku roku do drugiej dekady czerwca tendencję malejącą. Pomimo występującego później sezonowego wzrostu wykorzystania kredytów dyskontowych, stan portfela w miesiącach następnych, z wyjątkiem końca grudnia, nie osiągnął poziomu z pierwszego kwartału roku sprawozdawczego.

Poniższa tabela obrazuje podział zdyskontowanych w Banku Polskim weksli, przeprowadzony według podawców, czyli ostatnich żyrantów:

(w milionach złotych)

P o d a w c y:	31. XII	31. III	30. VI	30. IX	31. XII
	1936	1 9 3 7			
Banki	456·5 ¹⁾	402·8	373·0	398·6	457·0
Banki — specjalne kredyty dla rolnictwa oraz dla przemysłu rolnego i handlu rolnego.	117·5	98·7	58·6	80·4	115·0
Razem banki	574·0	501·5	431·6	479·0	572·0
Komunalne Kasy Oszczędności. . .	17·9	14·0	13·4	13·3	13·0
Spółdzielnie kredytowe	23·7	23·0	22·0	21·6	21·0
Ogółem instytucje kredytowe.	615·6	538·5	467·0	513·9	606·0
Przemysł	39·7 ¹⁾	39·7	35·8	39·6	37·0
Rolnictwo	4·8	3·9	3·2	4·9	4·1
Handel	17·8	16·7	12·5	11·2	11·0
Różne.	3·4	3·3	3·0	3·0	2·8
Razem . . .	681·3	602·1	521·5	572·6	660·9

Z zestawienia tego wynika, że w pierwszej połowie roku nastąpił silny spadek wykorzystania przez banki kredytów dyskontowych. Objaw ten tłumaczy się zarówno znaczną płynnością niektórych instytucyj (nie korzystających prawie zupełnie z redyskonta) jak i faktem, że banki — redyskontując częściowo swe portfele w Banku Gospodarstwa Krajowego lub Pocztovej Kasie Oszczędności, po stopie zbliżonej do stopy Banku Polskiego — wykorzystywały w mniejszym stopniu kredyty

¹⁾ Cyfry dotyczące 1936 r. różnią się od podanych w sprawozdaniu Banku za 1936 r. wskutek zmiany kryteriów statystycznych.

w banku biletowym. W końcu roku redyskonto banków — pod wpływem czynników sezonowych — wzrosło do poziomu zbliżonego do stanu z końca grudnia 1936 r. Zmniejszenie się kwoty weksli z podaży firm handlowych spowodowane zostało tym, że niektóre większe przedsiębiorstwa handlu żelazem i węglem wykorzystywały kredyty w słabym stopniu. Fakt ten pozostaje w związku ze wzrostem płynnych środków wspomnianych przedsiębiorstw, wskutek znacznego ożywienia obrotów w tych dziedzinach handlu.

Wskutek wczesnych żniw i oczekiwanej wyżki cen zbóż, rolnicy wykorzystywali t. zw. kredyty zaliczkowe i na rejestrowy zastaw zbóż wcześniej i w większych rozmiarach niż w latach poprzednich. W związku z tym wzrosło również redyskonto weksli z tytułu tych kredytów, a stan ich w portfelu Banku Polskiego wynosił na koniec roku sprawozdawczego 32·2 mln. zł wobec 25·4 mln. zł na ultimo 1936 r.

Weksle wystawione w złotych, a akceptowane przez zagranicznych odbiorców polskiego przemysłu hutniczego, zostały wykupione w maju. W końcu roku Bank weksli tego rodzaju w swoim portfelu nie posiadał.

Portfel zdyskontowanych biletów skarbowych wykazując w ciągu roku znaczne wahania obniżył się w marcu i kwietniu do poziomu nienotowanego w końcu poszczególnych miesięcy od czasu wznowienia dyskonta biletów, tj. od kwietnia 1933 r. W okresie od maja do sierpnia portfel tych biletów wzrastał, po czym spadł do 23·3 mln. zł w końcu roku.

Przyczyny powodujące spadek portfela wekslowego działały również na znaczne zmniejszenie wykorzystania kredytów zabezpieczonych zastawami. Stan tych kredytów utrzymywał się w ciągu całego roku sprawozdawczego na poziomie znacznie niższym niż w analogicznych miesiącach 1936 r., a w drugiej dekadzie listopada spadł do najniższego poziomu od sierpnia 1927 r.

Dług Skarbu Państwa na rachunku bezprocentowego kredytu (art. 53 Statutu) zmniejszył się w roku sprawozdawczym z 90 mln. zł. do 80 mln. zł.

Stan kredytów udzielonych oraz papierów procentowych posiadanych przez Bank przedstawiał się, na koniec poszczególnych miesięcy, następująco:

(w milionach złotych)

Na koniec każdego miesiąca	Portfel wekslowy	Portfel weksli zagranicznych ¹⁾	Bilety skarbowe zdyskontowane	Pożyczki zabezpieczone zastawami	Dług Skarbu Państwa	Razem kredyty	Papiery procentowe własne	Papiery funduszu zapasowego	Ogółem
XII. 1935	689·1	2·9	67·6	109·5	90·0	959·1	52·9	88·2	1.100·2
XII. 1936	681·3	2·3	66·9	107·4	90·0	947·9	136·0	89·0	1.172·9
I. 1937	626·6	2·0	35·4	60·2	90·0	814·2	134·9	88·9	1.038·0
II. „	609·3	2·1	17·6	63·6	90·0	782·6	135·0	88·9	1.006·5
III. „	602·1	4·0	2·8	35·3	90·0	734·2	135·0	88·9	958·1
IV. „	560·7	3·9	3·2	50·5	90·0	708·3	134·5	88·9	931·7
V. „	520·8	2·2	25·5	33·2	90·0	671·7	134·6	88·9	895·2
VI. „	521·5	2·4	34·7	41·7	90·0	690·3	134·6	88·9	913·8
VII. „	530·0	1·8	48·6	25·5	90·0	695·9	135·5	88·9	920·3
VIII. „	536·5	2·8	49·5	26·2	90·0	705·0	135·3	88·9	929·2
IX. „	572·6	1·7	48·2	29·6	90·0	742·1	135·8	88·9	966·8
X. „	562·6	2·1	46·5	26·1	90·0	727·3	135·8	88·9	952·0
XI. „	573·6	2·8	45·6	31·2	90·0	743·2	135·4	88·8	967·4
XII. „	660·9	2·3	23·3	24·3	80·0	790·8	128·7	88·8	1.008·3

¹⁾ Objęty pozycją bilansową „pieniądze zagraniczne i dewizy”.

Wobec potaniaenia ceny pieniądza, stosunkowo niskiego poziomu wykorzystania kredytów w Banku Polskim oraz braku objawów spekulacyjnych na rynku towarowym w końcu roku, Rada Banku powzięła decyzję obniżenia z dniem 18 grudnia 1937 r. stopy dyskontowej z 5% do 4 $\frac{1}{2}$ % i stopy od pożyczek zastawowych z 6% do 5 $\frac{1}{2}$ %.

**Udziały
Banku.**

Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych wykazała — po uwzględnieniu amortyzacji — zysk za 1936 r. w kwocie 1·3 mln. zł. Bank otrzymał za 1936 r. dywidendę od akcji Wytwórni w wysokości 3 $\frac{3}{4}$ %.

W 1937 r. Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych wykonała i dostarczyła bilety bankowe oraz druki wartościowe dla następujących stałych odbiorców: dla Banku Polskiego za 1·5 mln. zł, dla Ministerstwa Skarbu za 1·1 mln. zł, dla Ministerstwa Poczty i Telegrafów za 1·4 mln. zł oraz dla Polskiego Monopolu Loteryjnego za 0·3 mln. zł. Ogólna wartość dostaw dla stałych odbiorców w 1937 r. wyniosła 4·3 mln. zł, wobec 4·1 mln. zł w 1936 r.

Zamówienia różnych innych instytucyj publicznych i prywatnych wyniosły w 1937 r. 0·8 mln. zł, wobec 0·5 mln. zł w 1936 r.

Ze sprzedaży papieru rozmaitego gatunku osiągnięto 1·4 mln. zł czyli 0·1 mln. zł więcej niż w 1936 r.

*

Wartość udziału Banku w kapitale spółki z ograniczoną odpowiedzialnością „Elewatory Zbożowe w Polsce” została w 1937 r. zmniejszona do 4·2 mln. zł, wobec odpisania 0·5 mln. zł. Równocześnie wartość tego udziału została powiększona o 1 mln. zł z tytułu ostatniej wpłaty Banku na budowę elewatora w Gdyni. W rezultacie wartość udziału Banku w spółce „Elewatory Zbożowe w Polsce” zwiększyła się z 4·7 mln. zł w 1936 r. do 5·2 mln. zł w końcu 1937 r.

Jak wynika z bilansu spółki na 30 czerwca 1937 r. rok operacyjny 1936/37 zamknięty został stratą, która — po uwzględnieniu amortyzacji — wyniosła 0·1 mln. zł, wobec 0·2 mln. zł w poprzednim roku gospodarczym. Kapitał zakładowy Spółki wynoszący 30 czerwca 1937 r. 4·2 mln. zł został w drugiej połowie 1937 r. podniesiony o 3 mln. zł wpłaconych w okresie ostatnich trzech lat przez Bank Polski i obróconych na budowę elewatora w Gdyni. Równocześnie kapitał ten został zmniejszony o 0·9 mln. zł do 6·3 mln. zł dla wyrównania wszystkich strat poniesionych przez Spółkę w poprzednich latach.

Z dniem 1 grudnia 1937 r. wszystkie elewatory zostały wydzierżawione na okres 5 lat Spółce Eksploatacji Elewatorów Zbożowych w Polsce sp. z ogr. odp. w Gdyni, której udziałowcami są Państwowe Zakłady Przemysłowo Zbożowe i Centrala Rolników w Poznaniu.

*

Udziały Banku Polskiego: w Banku Akceptacyjnym i w Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei nie uległy w 1937 r. zmianom.

Od akcji Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei otrzymał Bank Polski za 1936/37 r. dywidendę w niezmienionej wysokości 6%.

**Rachunek
zysków
i strat.**

Dochody brutto Banku w 1937 r. — jak wynika z rachunku zysków i strat — wyniosły 40·6 mln. zł.

Z powyższej sumy przypada na: odsetki dyskontowe 26·5 mln. zł, odsetki od pożyczek zastawowych 2·3 mln. zł, odsetki od papierów procentowych własnych

7·4 mln. zł, różnice kursowe na pieniądzach zagranicznych i dewizach 0·9 mln. zł, prowizje i inne dochody 2·4 mln. zł. Z należności odpisanych na straty w latach poprzednich odzyskano 1·0 mln. zł, czyli kwotę o 0·2 mln. zł większą niż w 1936 r.

Koszty handlowe Banku wyniosły 27·4 mln. zł wykazując, w porównaniu z 1936 r., wzrost o 2·0 mln. zł. Wzrost ten spowodowany został zwiększonymi wydatkami na druk biletów bankowych oraz większymi świadczeniami Banku na Fundusz Emerytalny, podczas gdy wydatki na płace nie uległy zmianom w porównaniu z rokiem poprzednim.

Odpisy dokonane na wekslach łącznie z sumą 0·5 mln. zł odpisaną na udziale w spółce „Elewatory Zbożowe w Polsce” wyniosły 3·1 mln. zł. Celem zasilenia istniejących rezerw na straty mogące wyniknąć w przyszłości, przelano na rezerwę na wątpliwe należności: z tytułu weksli i innych wierzytelności 0·5 mln. zł oraz z tytułu udziałów 0·5 mln. zł. Ponadto utworzoną w 1936 r. rezerwę na budowę gmachów powiększono o 1 mln. zł do 1·5 mln. zł. W rezultacie ogólna kwota odpisów i przelewów na rezerwy za 1937 r. wynosi 5·1 mln. zł wobec 10·3 mln. zł w 1936 r.

Ogólny stan rezerw na wątpliwe należności i możliwe straty osiągnął w końcu 1937 r. — 14·0 mln. zł.

Czysty zysk za 1937 r. wyniósł 8·0 mln. zł; projektowana dywidenda wynosi 8%.

Dnia 8 września 1937 r., wobec upływu pięcioletniej kadencji, ustąpił z zajmowanego stanowiska Wiceprezes Banku p. Jan Piłsudski. Rada Banku na posiedzeniu dnia 16 września 1937 r. wyraziła p. Wiceprezesowi J. Piłsudskiemu gorące podziękowanie za owocną współpracę.

Dnia 26 lutego 1937 r. Pan Minister Skarbu mianował Komisarzem Banku, na miejsce p. Dyr. Włodzimierza Baczyńskiego, który ustąpił z tego stanowiska, p. Wiesława Domaniewskiego, Dyrektora Departamentu Obrotu Pieniężnego w Ministerstwie Skarbu.

W wyniku wyborów dokonanych na Wałnym Zebraniu Akcjonariuszów dnia 18 lutego 1937 r. do Rady Banku na miejsce ustępujących pp.: Aleksandra Ciszewskiego i Andrzeja Rotwanda wybrani zostali pp.: Władysław Demby i Kazimierz Papara oraz ponownie wybrani pp.: Waclaw Fajans i Feliks Maciszewski.

Do Komisji Rewizyjnej wybrani zostali przez Walne Zebranie Akcjonariuszów dnia 18 lutego 1937 r. pp.: Władysław Heinrich, Jan Kucharzewski, Antoni Olszewski, Włodzimierz Seydlitz i Leopold Skulski. Na przewodniczącego członkowie Komisji wybrali ponownie p. Leopolda Skulskiego.

Zmiany
we władzach
Banku.

PREZES BANKU POLSKIEGO

(—) *Władysław Byrka*

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. The text also mentions the need for regular audits to ensure the integrity of the financial data. Furthermore, it highlights the role of the accounting department in providing timely and accurate information to management for decision-making purposes. The document concludes by stating that adherence to these principles is essential for the long-term success and stability of the organization.

The second part of the document details the specific procedures for handling cash and credit transactions. It outlines the steps for recording sales, including the issuance of invoices and the recording of revenue. The text also covers the process of collecting payments and the handling of discounts. Additionally, it discusses the importance of maintaining a clear and organized system for tracking receivables and payables. The document provides a clear and concise guide for all staff members involved in financial operations, ensuring that everyone follows the same standards and procedures.

The final part of the document addresses the issue of budgeting and financial forecasting. It explains how to develop a realistic budget based on historical data and current market conditions. The text also discusses the importance of monitoring actual performance against the budget and making adjustments as needed. Furthermore, it highlights the role of financial forecasting in identifying potential risks and opportunities. The document concludes by emphasizing the need for transparency and communication in all financial matters, ensuring that all stakeholders are kept informed and involved in the process.

ZESTAWIENIA SZCZEGÓŁOWE.

1. Z Ł O T O.

Zapas złota wynosił dnia 31. 12. 1936 r.	zł	392,949.740·46
W roku sprawozdawczym kupiono złota za	„	112,301.937·83
	zł	505,251.678·29
„ „ sprzedano złota za	„	70,315.571·72
Zapas dnia 31. 12. 1937 r. wynosi	zł	<u>434,936.106·57</u>
Wykazany zapas złota obliczony według równi monetarnej (zł 5.924·44 za 1 kg czystego złota) składa się:		
z monet różnych krajów wartości	zł	123,058.283·40
ze sztab wartości	„	311,877.823·17
	zł	<u>434,936.106·57</u>

2. PIENIĄDZE I NALEŻNOŚCI ZAGRANICZNE.

Zapas pieniędzy i należności zagranicznych wynosił dnia 31. 12. 1936 r. .	zł	29,686.432·45
W roku sprawozdawczym kupiono dewiz za	„	686,154.865·26
	zł	715,841.297·71
„ „ sprzedano dewiz za	„	679,743.312·13
Stan dnia 31. 12. 1937 r. wynosi	zł	<u>36,097.985·58</u>

3. DYSKONTO WEKSLI I BILETÓW SKARBOWYCH.

a) Dyskonto weksli.

Portfel wekslowy wynosił dnia 31. 12. 1936 r.	zł	681,338.755·86
w r. 1937 zdyskontowano (w r. 1936 — 2.275 mln. zł.).	„	2.154,527.007·45
	zł	2.835,865.763·31
w r. 1937 wykupiono	„	2.174,965.400·18
pozostaje dnia 31. 12. 1937 r.	zł	<u>660,900.363·13</u>

z tego w Warszawie zł 431,387.799⁰⁹
 w Oddziałach „ 229,512.564⁰⁴

Najniższy stan portfelu zł 475,990.007²⁵ przypadał na dzień 22 czerwca, najwyższy zł 673,133.910⁰⁶ na dzień 2 stycznia.

W końcu roku sprawozdawczego było 1.088 podawców (w końcu 1936 — 1.191), w tym banków, spółdzielni kredytowych i kas komunalnych 419, przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych — 669.

Zdykontowano w Warszawie weksli na zł 1.418,198.734⁰⁹
 „ w Oddziałach „ „ „ 736,328.273³⁶

Stopa dykontowa od 1 stycznia do 17 grudnia wynosiła 5 $\frac{0}{10}$, od 18 grudnia — 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$.

b) Dyskonto biletów skarbowych.

Pozostałość dnia 31. 12. 1936 r. wynosiła	zł	66,926.100 [—]
W roku sprawozdawczym zdykontowano	„	236,438.900 [—]
	zł	303,365.000 [—]
zainkasowano	„	280,047.200 [—]
pozostaje dnia 31. 12. 1937 r.	zł	23,317.800 [—]

Z dyskonta weksli i biletów skarbowych wpłynęło odsetek zł 26,455.043⁷⁰, wobec zł 26,209.250[—] w roku poprzednim.

4. POŻYCZKI ZABEZPIECZONE ZASTAWAMI.

Pozostałość dnia 31. 12. 1936 r.	zł	107,366.111 [—]
w roku 1937 udzielono pożyczek: w Warszawie	zł	278,794.232 ³⁰
„ w Oddziałach	„	17,870.259 ⁴⁶
	zł	296,664.491 ⁷⁶
	zł	404,030.602 ⁷⁶
splacono: w Warszawie	zł	355,746.008 ³⁶
„ w Oddziałach	„	23,955.534 ⁹⁶
	zł	379,701.543 ³²
pozostałość dnia 31. 12. 1937 r.	zł	24,329.059 ⁴⁴
z tego w Warszawie	zł	9,958.329 ⁹⁴
„ w Oddziałach	„	14,370.729 ⁵⁰

Na kwotę pozostałości składają się:

pożyczki terminowe pod zastaw papierów wartościowych	zł	18,242.770 [—]
warranty	„	155.250 [—]
otwarty kredyt zabezpieczony:		
papierami wartościowymi	zł	2,866.137 ⁷⁶
weksłami	„	3,064.901 ⁶⁸
razem	zł	5,931.039 ⁴⁴
	zł	24,329.059 ⁴⁴

Odsetek od pożyczek pobrano zł 2,324.885⁹⁴ wobec zł 6,345.460⁹⁶ w roku poprzednim.

W roku 1937 Bank uiścił bez żądania zwrotu od dłużników zł 40.251⁸⁸ tytułem opłat stemplowych od pożyczek terminowych.

Stopa od pożyczek zastawowych od 1 stycznia do 17 grudnia wynosiła 6 $\frac{0}{10}$, od 18 grudnia — 5 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$.

5. PAPIERY PROCENTOWE WŁASNE.

Pozostałość dnia 31. 12. 1936 r.	zł	135,977.056 ⁹¹	
po odliczeniu wartości bieżącego kuponu	"	1,866.077 ⁸⁴	zł 134,110.979 ⁰⁷
w roku 1937 skupiono			" 6,219.535 ⁸⁷
			zł 140,330.514 ⁹⁴
" " " sprzedano	"		" 11,635.481 ⁸⁹
			zł 128,695.033 ⁰⁵
więcej różnica kursowa na papierach	"		39.770 ²⁶
pozostałość według kursów 31. 12. 1937 r.	zł		128,734.803 ³¹
po doliczeniu wartości kuponu bieżącego.	"		1,465.134 ⁸⁵
pozostałość bilansowa dnia 31. 12. 1937 r. wynosi	zł		130,199.938 ¹⁶

Dochód z oprocentowania papierów wyniósł w r. 1937 zł 7,415.680⁵² wobec zł 5,854.345⁶³ w roku poprzednim.

Papiery wykazane są w załączniku Nr. 1.

6. NIERUCHOMOŚCI.

Bank Polski posiada 69 placów, które stanowią oddzielne jednostki hipoteczne. Na 64 placach znajduje się 49 gmachów bankowych oraz 26 domów mieszkalnych, z których 11 na wspólnych placach. Obecnie wznoszony jest gmach Oddziału w Chojnicach, którego biura dotychczas mieszczą się w wynajętym lokalu.

Wartość bilansowa powyższych nieruchomości wynosi 20 milionów złotych.

W budynkach bankowych mieści się 49 lokali biurowych i 823 lokali mieszkalnych.

W roku sprawozdawczym nabyto 1 plac w Mławie i sprzedano 1 plac w Poznaniu. Sprzedano również 2 nieruchomości (w Łodzi przy ul. 6 Sierpnia 70-a oraz w Ostrowie przy ul. Koszarowej 27).

7. OBRÓT ŻYROWY.

Pozostałość bilansowa dnia 31. 12. 1936 r.	zł	237,141.974 ⁴²	
przekazy w drodze	"	7,020.994 ³⁵	
pozostałość na rachunkach żyrowych dnia 31. 12. 1936 r.	zł	230,120.980 ⁰⁷	
w ciągu roku uznano:			
za wpłaty gotówką na	zł	4.276,989.574 ¹²	
z tytułu różnych rozrachunków z Bankiem	"	6.530,137.789 ³⁹	
za przelewy na miejscu	"	3.955,967.056 ⁰⁸	
za przekazy z Oddziałów	"	8.247,613.393 ¹⁵	" 23.010,707.812 ⁷⁴
			zł 23.240,828.792 ⁸¹

w ciągu roku obciążono:

za wypłaty gotówką na	zł	4.555,628.352 ⁰¹	
z tytułu różnych rozrachunków z Bankiem	"	6.194,008.720 ²⁵	
za przelewy na miejscu	"	3.955,967.056 ⁰⁸	
za przekazy na Oddziały	"	8.248,356.326 ⁹²	" 22.953,960.455 ²⁶
pozostałość na rachunkach żyrowych dnia 31. 12. 1937 r.	zł	286,868.337 ⁵⁵	
przekazy w drodze	"	7,763.928 ¹²	
pozostałość bilansowa dnia 31. 12. 1937 r.	zł	294,632.265 ⁶⁷	

w tym na rachunkach: kas państwowych 35.495 tys. zł, P. K. O. i banków państwowych 195.048 tys. zł.

W końcu roku było rachunków żyrowych w Warszawie 533, w Oddziałach 2.810, razem 3.343, wobec 3.528 przed rokiem.

Z porównania obrotów tegorocznych z zeszłorocznymi na rachunkach żyrowych wynika, że w roku sprawozdawczym wpływy zwiększyły się o 12·08% a wypłaty o 11·98%.

Obroty przekazowe z Pocztową Kasą Oszczędności prowadzone są na specjalnych rachunkach, na których pozostałość dnia 31. 12. 1936 r.

na dobro Banku wynosiła	zł	681.019·83	
w ciągu 1937 r. rachunki te obciążono	„	960,804.620·39	zł 961,485.640·22
„ „ „ „ „ „ uznano	„		960,880.839·17
pozostała na dobro Banku dnia 31. 12. 1937 r. suma	zł		<u>604.801·05</u>

ma pokrycie w pozostałości na rachunku żyrowym P. K. O.

8. IZBY ROZRACHUNKOWE.

Obroty 7 izb rozrachunkowych istniejących przy Banku wynosiły (w tysiącach sztuk dowodów i w milionach złotych):

	Warszawa		Gdynia		Katowice		Kraków		Lwów		Łódź		Poznań		RZEM	
	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł
w styczniu	28·7	640·6	—	—	5·0	59·1	4·6	14·1	4·4	23·5	9·3	22·0	6·0	46·2	58·0	805·5
„ lutym	27·6	607·4	—	—	5·1	53·4	4·2	13·5	4·2	18·9	5·4	19·4	5·7	42·4	52·2	755·0
„ marcu	29·4	813·4	—	—	6·1	70·0	5·0	16·8	4·5	22·2	4·2	26·1	6·1	63·7	55·3	1.012·2
„ kwietniu	28·8	659·5	—	—	5·9	64·9	4·7	14·2	4·0	23·8	3·9	22·2	6·0	43·1	53·3	827·7
„ maju	26·4	600·7	—	—	4·8	58·7	4·2	13·4	3·3	17·7	10·2	22·7	5·0	47·3	53·9	760·5
„ czerwcu	27·6	758·2	—	—	5·7	65·4	4·7	14·3	3·5	19·7	6·0	26·9	5·3	67·9	52·8	952·4
„ lipcu	29·7	699·7	—	—	5·9	68·4	4·8	15·9	3·4	21·9	5·8	20·4	4·6	48·1	54·2	874·4
„ sierpniu	26·8	652·1	—	—	5·6	70·6	4·3	15·9	2·9	19·1	5·1	20·5	4·9	50·9	49·6	829·1
„ wrześniu	26·5	834·7	—	—	5·5	70·5	4·4	17·0	3·2	26·4	8·7	28·7	5·1	57·4	53·4	1.034·7
„ października	29·5	686·9	0·9	8·2	6·5	77·1	4·8	16·6	3·4	25·4	6·1	21·5	5·1	44·5	56·3	880·2
„ listopadzie	29·7	810·4	1·1	12·4	6·2	74·7	4·6	17·2	3·7	21·2	3·9	21·9	5·5	60·0	54·7	1.017·8
„ grudniu	32·3	923·0	1·4	10·7	6·5	72·6	5·0	16·8	4·6	26·5	4·8	32·3	6·9	82·5	61·5	1.164·4
w 1937 r. razem	343·0	8.686·6	3·4	31·3	68·8	805·4	55·3	185·7	45·1	266·3	73·4	284·6	66·2	654·0	655·2	10.913·9
w 1936 r. razem	346·3	8.036·7	—	—	61·9	604·0	60·0	174·0	54·6	283·7	58·2	162·3	80·9	559·5	661·9	9.820·2
Skompensowano																
w r. 1937 (w %)	70·12		54·20		55·97		50·81		50·12		36·04		57·46		66·56	

9. OBIEG I POKRYCIE BILETÓW BANKOWYCH.

Biletów Banku Polskiego w obiegu było w dniu 31 grudnia 1937 r.:

214.145	odcinków po zł 500	zł	107,072.500
4,201.770	„ „ „ 100	„	420,177.000
5,041.845	„ „ „ 50	„	252,092.250
13,948.488	„ „ „ 20	„	278,969.760
117.247	„ „ „ 10	„	1,172.470
	razem	zł	<u>1.059,483.980</u>

Obieg biletów bankowych w ciągu roku jest podany w załącznikach Nr 2 i Nr 3.

Najwięcej biletów bankowych w obiegu było dnia 31 października, a mianowicie 1.093·8 mln. zł, najmniej zaś dnia 20 maja — 935·1 mln. zł.

a) Pokrycie kruszcowe (art. 51 statutu).

Obieg biletów bankowych	zł	1.059,483.980—
Natychmiast płatne zobowiązania	zł	359,704.639·36
potrącenie według art. 51 statutu	„	100,000.000— „ 259,704.639·36
		<u>razem . . . zł 1.319,188.619·36</u>

Pokrycie:

Złoto	zł	434,936.106·57
Stosunek procentowy pokrycia złotem		32·97%

b) Pokrycie bankowe (art. 53 statutu).

Obieg biletów bankowych	zł	1.059,483.980—
z których 32·97% jest pokryte złotem	„	349,311.868·21
na pokrycie pozostałych	zł	710,172.111·79
składają się:		
a) pieniądze zagraniczne i dewizy.	zł	36,097.985·58
b) weksle krajowe	„	660,900.363·13
c) bilety skarbowe zdyskontowane	„	23,317.800—
d) polskie monety srebrne i bilon	„	32,520.958·37
e) pożyczki zabezpieczone zastawami	„	24,329.059·44
f) papiery procentowe własne	„	130,199.938·16
g) zobowiązania Skarbu Państwa	„	80,000.000— „ 987,366.104·68
nadwyżka pokrycia bankowego	zł	<u>277,193.992·89</u>

10. KAPITAŁ ZAKŁADOWY.

Kapitał zakładowy wynosi zł 100,000.000— i składa się z 1,000.000 akcji po 100 zł.

W okresie sprawozdawczym wymieniono zgodnie z art. 5 statutu Banku 1.221 akcji pierwotnego wzoru na akcje nowego wzoru, które łącznie z dokonaną wymianą w latach poprzednich wynoszą ogółem 994.605.

Dnia 31 grudnia 1937 r. było zapisanych w księdze akcjonariuszów:

425 akcjonariuszów posiadających po	25 akcji ogółem	10.625 sztuk
224 „ „ od 50 do 100 „ „		16.450 „
152 „ „ „ 125 „ 500 „ „		42.425 „
36 „ „ „ 525 „ 1.000 „ „		28.275 „
63 „ „ „ powyżej 1.000 „ „		364.325 „
<u>900</u>		<u>462.100 sztuk</u>

tj. o 8.050 mniej niż w roku poprzednim.

Poza tym było w obiegu: akcji na okaziciela 532.505 „

tj. o 9.271 więcej niż w roku poprzednim,

akcji dawnego typu, pozostałych do wymiany 5.395 „

razem . . . 1,000.000 sztuk

Na imię zagranicznych posiadaczy zapisanych było w księdze akcjonariuszów w dniu 31. 12. 1937 r. 2.375 akcji.

Do końca 1937 r. nie przedstawiono do opłaty kuponów dywidendowych z lat poprzednich na sumę zł 596.447—.

11. FUNDUSZ ZAPASOWY.

W roku sprawozdawczym fundusz zapasowy — zł 89.000.000— nie uległ zmianie i jest ulokowany w papierach wykazanych w załączniku Nr. 1.

Wartość ksiązkowa papierów funduszu zapasowego wynosi zł 88.785.614·56.

Dochód z papierów w wysokości zł 4.479.517·38 został przelany na częściowe pokrycie strat z tytułu różnicy kursowej na papierach funduszu zapasowego.

12. FUNDUSZE EMERYTALNY I ZWROTNY.

a) Fundusz emerytalny.

Pozostałość dnia 31. 12. 1936 r. wynosiła zł 48,276.429·68

W roku 1937 wpłynęły następujące sumy:

jednorazowa dotacja Banku . . . zł 1,120.000—
miesięczne wpłaty „ . . . „ 1,319.538·57 zł 2,439.538·57

„ „ pracowników „ 726.923·56
dochód z papierów funduszu emerytalnego „ 3,008.594·69
„ z nieruchomości „ 367.679·80
„ z innych lokat. „ 19.231·60
zł 6,561.968·22

w tym okresie:

wypłacono emerytur i innych świadczeń „ 3,392.135·67
nadwyżka wpływów „ 3,169.832·55

pozostałość dnia 31. 12. 1937 r. wynosi zł 51,446.262·23

i jest ulokowana:

w papierach, których wartość ksiązkowa wynosi zł 42,643.777·44
w nieruchomościach „ 7,120.942·87
w oprocentowanych pożyczkach zabezpieczonych hipotecznie, udzielonych
pracownikom na cele budowlane „ 321.987—
r a z e m . . . zł 50,086.707·31

W końcu roku 1937 z funduszu emerytalnego korzystało emerytów 562, wdów 111, sierot 60 (w końcu roku 1936 było emerytów 553, wdów 104, sierot 55).

b) Fundusz zwrotny.

Pozostałość dnia 31. 12. 1936 r. wynosiła zł 6,057.210·43

W roku 1937 wpłynęły następujące sumy:

wpłaty Banku i pracowników zł 482.164·15
dochód z papierów funduszu i inne. „ 413.664·98 „ 895.829·13
zł 6,953.039·56

W roku 1937 wypłacono zł 414.059·26
odpisano z rezerw na pokrycie strat kursowych na
papierach wartościowych „ 624.456·93 „ 1,038.516·19

pozostałość dnia 31. 12. 1937 r. wynosi zł 5,914.523·37

i jest ulokowana:

w papierach, których wartość książkowa wynosi	zł	5,834.511—
w oprocentowanych pożyczkach udzielonych pracownikom	„	72.165—
r a z e m	zł	5,906.676—

Papiery obu funduszy są wykazane w załączniku Nr. 1.

13. ŚWIADCZENIA DLA SKARBU PAŃSTWA.

Obrót monetami dostarczonymi przez Mennicę Państwową i puszczanymi przez Bank do obiegu przedstawia się w roku sprawozdawczym następująco:

M O N E T Y po	Pozostałość monet dn. 31. 12. 1936 r.	Przyjęto z Mennicy Państw.	Zwrócono do Mennicy	Pozostałość monet dn. 31. 12. 1937 r.	Z pozostałości znajduje się		Kwota obiegu
					w kasach Banku	w obiegu	
			w s z t u k a c h				w złotych
zł 10 sr.	16,550.000	908.500	—	17,458.500	703.160	16,755.340	167,553.400—
„ 5 „ II Em.	26,150.000	163.000	—	26,313.000	1,988.097	24,324.903	121,624.515—
„ 2 „ II Em.	35,075.000	2,850.000	950.000	36,975.000	4,453.412	32,521.588	65,043.176—
„ 1 niki.	30,035.000	—	2,005.000	28,030.000	2,651.298	25,378.702	25,378.702—
gr 50 „	81,010.000	—	23,614.000	57,396.000	5,852.965	51,543.035	25,771.517·50
„ 20 „	58,385.000	—	40.000	58,345.000	2,800.140	55,544.860	11,108.972—
„ 10 „	99,655.000	—	65.000	99,590.000	2,016.409	97,573.591	9,757.359·10
„ 5 brąz.	119,150.000	9,050.000	—	128,200.000	2,444.375	125,755.625	6,287.781·25
„ 2 „	168,300.000	17,365.000	—	185,665.000	6,115.458	179,549.542	3,590.990·84
„ 1 „	187,900.000	17,370.000	—	205,270.000	5,807.206	199,462.794	1,994.627·94
Razem sztuk	822,210.000	47,706.500	26,674.000	843,242.500	34,832.520	808,409.980	—
na kwotę zł	469,785.000	16,573.500	15,726.500	470,632.000	32,520.958·37	—	438,111.041·63

W porównaniu z rokiem 1936 obieg monet srebrnych i bilonu zwiększył się w końcu okresu sprawozdawczego o 9·7 mln. zł.

Najwięcej monet w obiegu znajdowało się dnia 31 października, a mianowicie 457·1 mln. zł, najmniej zaś dnia 20 stycznia — 398·1 mln. zł.

W lipcu roku sprawozdawczego na zasadzie rozporządzenia Ministra Skarbu wydanego po porozumieniu z Bankiem Polskim emisja bilonu podwyższona została o milion złotych do sumy zł 471 milionów.

W roku 1937 wynosiły obroty:

na rachunkach żywych Ministerstwa Skarbu (Centralna Księgowość)	zł	5·633·7 mln.
„ rachunkach żywych izb i urzędów skarbowych	„	2·169·4 „
razem	zł	7·803·1 mln.

Na rachunek Skarbu Bank:

wypłacił wylosowanych premii do obligacji pożyczek państwowych	zł	11,559.760·80
„ „ obligacji pożyczek państwowych	„	1,863.652·45
„ kuponów od różnych papierów państwowych	„	31,998.534·20
sprzedał biletów skarbowych nominalnej wartości	„	769,451.500.—
wykupił „ „ „ „	„	749,452.500.—

Za pośrednictwem Banku została przeprowadzona w roku sprawozdawczym konwersja pożyczek państwowych wewnętrznych na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną nominalnej wartości zł 6.053.900.—, i pożyczek państwowych dolarowych emitowanych zagranicą na 4 $\frac{1}{2}$ % Wewnętrzną Pożyczkę Państwową 1937 r. nominalnej wartości zł 194.994.030.— oraz wymiana kuponów od państwowych pożyczek dolarowych na 3% bony Skarbu Państwa nominalnej wartości zł 1,860.926·25.

Bank administruje następującymi depozytami Skarbu Państwa:

Depozytem Funduszu Rezerwowego Ministerstwa Skarbu	nom. wart.	zł	1,894.388·—
„ „ „ Budowlanego Min. Skarbu „ „ „	„	„	10,466.924·—
„ 6 $\frac{1}{2}$ % Państwowej Pożyczki Zapałczanej	„	„	4,884.110·—
„ Państwowego Funduszu Kredytowego (w likwid.)	„	„	15,747.500·—

Dług Skarbu Państwa na rachunku bezprocentowego kredytu (art. 53 statutu) obniżył się w roku sprawozdawczym z 90 do 80 mln. zł.

14. DEPOZYTY.

Dnia 31. 12. 1937 r. znajdowało się depozytów:

a) na przechowaniu: w Warszawie	173 depozytów na	zł	38,377.453·55
„ w Oddziałach	625 „ „ „	„	27,415.704·98
	<u>798 depozytów na</u>	<u>zł</u>	<u>65,793.158·53</u>
b) z administracją w Warszawie	256 depozytów na	zł	214,487.885·94

Prowizji za przechowanie i administrację depozytów pobrano zł 42.368·03, wobec zł 59.560·30 w roku poprzednim.

15. KOMISOWE INKASO.

W r. 1937 przyjęto dokumentów do inkasa: w Warszawie na	zł	21,590.100·47
„ w Oddziałach „	„	40,685.314·04
razem na	<u>zł</u>	<u>62,275.414·51</u>

Do wypłaty 31 grudnia 1937 r. pozostało zł 562.315·47

Prowizji z tytułu inkasa pobrano zł 159.443·01 wobec zł 183.253·93 w roku poprzednim.

16. KOSZTY HANDLOWE.

Wydatki Banku w 1937 r. wynosiły razem 27·4 mln zł., a mianowicie:

a) wydatki osobowe:

wynagrodzenie Prezesa, Wiceprezesa, członków Rady, Komisarza, Zast. Komisarza oraz członków Ko- misji Rewizyjnej	zł	344.389·50	
wynagrodzenie Dyrekcji	"	314.600·—	
" pracowników	"	16,078.910·88	
wpłaty do funduszków emerytalnego i zwrotnego	"	1,547.260·51	
ubezpieczenia społeczne	"	159.807·50	
wpłaty do funduszu pracy	"	156.145·21	
opłaty szkolne	"	172.485·30	
wyjazdy służbowe	"	312.900·88	
pomoc lecznicza	"	677.076·67	
odprawy i zapomogi	"	684.801·23	
różne wydatki osobowe	"	68.200·50	
	zł	20,516.578·18	
dotacja funduszu emerytalnego	"	1,120.000·—	zł 21,636.578·18

b) wydatki rzeczowe:

materiały piśmienne	zł	49.879·06	
druki i roboty introligatorskie	"	242.314·21	
ogłoszenia, gazety i książki	"	77.098·11	
poczta, telegraf, transporty pieniężne i inne przesyłki	"	548.828·01	
samochody	"	48.721·61	
ruchomości: kupno i konserwacja	"	207.950·39	
ubrania woźnych	"	58.927·88	
różne wydatki rzeczowe	"	37.663·74	
	zł	1,271.383·01	
druk biletów bankowych	"	1,887.541·60	
subwencje na cele gospodarcze i społeczne	"	1.042.083·72	" 4,201.008·33

c) administracja gmachów bankowych:

podatki od nieruchomości	zł	115.863·58	
ubezpieczenie nieruchomości od ognia	"	10.642·78	
opał	"	258.693·92	
oświetlenie	"	150.680·03	
prąd do motorów i wind	"	33.584·37	
odnowienie gmachów i przeróbki lokali	"	724.183·53	
instalacje alarmowe i organizacja bezpieczeństwa	"	236.641·61	
opłata za wodę i kanalizację	"	100.676·83	
utrzymanie porządków: wynagrodzenie służby po- mocniczej i kupno materiałów	"	270.573·46	
różne wydatki administracyjne	"	6.496·51	
	zł	1,908.036·62	
mniej czynsze z lokali w bu- dynkach Banku	zł	455.540·17	
po potrąceniu kosztów wynają- cia lokali na potrzeby Banku	"	79.265·92	" 376.274·25
			" 1,531.762·37
			razem zł 27,369.348·88

Zatwierdzony przez Radę Banku budżet na rok 1938 przewiduje wydatki osobowe w wysokości zł 18,930.000—, wydatki rzeczowe — zł 5,168.000—, wydatki na administrację gmachów i lokale wynajęte na potrzeby Banku — zł 1,570.000— oraz rezerwę na wydatki nieprzewidziane — zł 100.000—.

Ilość pracowników wynosi 1629. (załącznik Nr. 4).

W dniu 31.12.1937 r. z pomocy lekarskiej korzystało 6.186 osób (pracowników i emerytów oraz członków ich rodzin).

17. ODDZIAŁY.

W końcu roku sprawozdawczego Bank posiadał oprócz Oddziału Głównego w Warszawie 49 Oddziałów i 248 placówek inkasowych. Spis Oddziałów i placówek inkasowych zamieszczony jest w załączniku Nr. 5.

WNIOSKI
RADY BANKU POLSKIEGO
NA
WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

dnia 18 lutego 1938 r.

1) Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego zatwierdza przedłożone mu przez Radę sprawozdanie za 1937 r., bilans ostateczny z dnia 31 grudnia 1937 r. wraz z rachunkiem zysków i strat oraz projektowany podział zysków, a mianowicie:

na dywidendę 8%	zł	8,000.000—
dla Skarbu Państwa	„	20.030·34

do przeniesienia na 1938 r.:

pozostałość z 1936 r.	zł	20.115·57
„ „ 1937 r.	„	20.030·34
		<hr/>
razem	zł	<u>8,060.176·25</u>

2) Dywidenda ma być wypłacana począwszy od 19 lutego 1938 r.

SPRAWOZDANIE

Komisji Rewizyjnej Banku Polskiego za rok 1937.

Komisja Rewizyjna wykonała w roku 1937 prace następujące:

1. dnia 12 marca sprawdzono dewizy w Wydziale Zagranicznym;
2. " 15 " " waluty " " "
3. " 22 kwietnia dokonano rewizji Oddziału Banku w Sosnowcu;
4. " 23 " " " " w Częstochowie;
5. " 24 " " " " w Piotrkowie;
6. " 7 czerwca " " " " w Tarnopolu;
7. " 8 " " " " w Stanisławowie;
8. " 9 " " " " w Kołomyi;
9. " 21 " " " " w Płocku;
10. " 4 października " " " " w Radomiu;
11. " 11 " sprawdzono papiery wartościowe „Funduszu Zapasowego“;
12. " 24 listopada " pożyczki zabezpieczone zastawami;
13. " 25 " " banknoty w Skarbcu Emisyjnym;
14. " 15 grudnia " złoto " " "
15. " 12, 13, 14 i 15 stycznia 1938 r. " roczne sprawozdanie rachunkowe Banku z księgami i aneksami.

Bilans Banku Polskiego sporządzony po dzień 31 grudnia 1937 r. zamyka się po obu stronach sumą zł 1.758,225.575·23.

Komisja Rewizyjna sprawdziła wszystkie poszczególne pozycje tego bilansu z odpowiednimi rachunkami Księgi Głównej, ksiąg szczegółowych oraz zestawień rachunkowych i stwierdziła zgodność zapisów.

Rachunek Strat i Zysków za rok 1937 wykazuje po obu stronach sumę zł 40,576.840·39. Czysty zysk za rok 1937 wynosi zł 8,040.060·68, a łącznie z pozostałością z roku 1936 zł 8,060.176·25.

Sprawdzono wszystkie pozycje rachunku Strat i Zysków z księgami i stwierdzono, że liczby podane w sprawozdaniu odpowiadają zapisom w księgach.

Projektowany przez Radę Banku podział zysku odpowiada wymaganiom art. 75 statutu Banku.

Wobec powyższego Komisja Rewizyjna proponuje, aby Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego zechciało — zgodnie z wnioskiem Rady — zatwierdzić bilans Banku wraz z rachunkiem strat i zysków za rok 1937.

Warszawa, dnia 20 stycznia 1938 r.

KOMISJA REWIZYJNA:

- (—) *Leopold Skulski — przewodniczący*
- (—) *Władysław Heinrich*
- (—) *Jan Kucharzewski*
- (—) *Antoni Olszewski*
- (—) *Włodzimierz Seydlitz*

BILANS
BANKU POLSKIEGO

DNIA 31 GRUDNIA 1937 R.

ORAZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT
ZA ROK 1937.

STRATY

Rachunek zysków i strat

	zł	gr	zł	gr
KOSZTY HANDLOWE (zest. 16)			27,369.348	88
ODPISY i REZERWY:				
odpisy z weksli, kosztów sądowych i inn. wierzytel. .	2,647.315	26		
„ z udziałów	500.000	—		
rezerwa na wątpliwe należności z tytułu weksli i innych wierzytelności	500.000	—		
rezerwa na straty na udziałach	500.000	—		
„ „ budowę gmachów	1,000.000	—	5,147.315	26
CZYSTY ZYSK:				
pozostałość z r. 1936	20.115	57		
zysk za rok 1937	8,040.060	68	8,060.176	25
			40,576.840	39

PREZES BANKU POLSKIEGO

(—) *Władysław Byrka*

Banku Polskiego za rok 1937

ZYSKI

	zł	gr	zł	gr
ODSETKI: a) dyskontowe	26,455.043	70		
b) od pożyczek zastawowych	2,324.885	94		
c) od papierów procentowych własnych	7,415.680	52	36,195.610	16
ZYSK NA KURSIE PAPIERÓW PROCENTOWYCH WŁASNYCH			39.770	26
RÓŻNICE KURSOWE NA PIENIĄDZACH ZAGRANICZNYCH i DEWIZACH			943.896	42
PROWIZJE i INNE DOCHODY			2,407.760	50
ODZYSKANE NALEŻNOŚCI WĄTPLIWE			969.687	48
POZOSTAŁOŚĆ ZYSKU z r. 1936			20.115	57
			40,576.840	39

DYREKCJA BANKU:

Naczelnny Dyrektor (—) *Dr Leon Barański*
Dyrektor (—) *Dr Jerzy Nowak*
" (—) *Dr Zygmunt Karpiński*
" (—) *Dr Franciszek Czernichowski*
" (—) *Bolesław Oczechowski*

AKTYWA

Bilans ostateczny Banku Polskiego

	zł	gr	zł	gr
ZŁOTO (zest. 1)			434,936.106	57
PIENIĄDZE ZAGRANICZNE i DEWIZY (zest. 2)			36,097.985	58
POLSKIE MONETY SREBRNE i BILON			32,520.958	37
PORTFEL WEKSLOWY (zest. 3)			660,900.363	13
BILETY SKARBOWE ZDISKONTOWANE (zest. 3)			23,317.800	—
POŻYCZKI ZABEZPIECZONE ZASTAWAMI (zest. 4)			24,329.059	44
PAPIERY PROCENTOWE WŁASNE (zest. 5)			130,199.938	16
PAPIERY FUNDUSZU ZAPASOWEGO (zest. 11, załącz. Nr 1)			88,785.614	56
LOKATA FUNDUSZÓW EMERYTALNEGO i ZWROTNEGO ^{(z. 12,} _{z. Nr 1)}			55,993.383	31
DŁUG SKARBU PAŃSTWA (zest. 13)			80,000.000	—
NIERUCHOMOŚCI (zest. 6)			20,000.000	—
UDZIAŁY: w Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych	15,500.000	—		
w Spółce „Elewatory Zbożowe w Polsce“	5,200.000	—		
w Banku Akceptacyjnym	4,800.000	—	25,500.000	—
UDZIAŁ W BANKU ROZRACHUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH.			4,300.000	—
RÓŻNE RACHUNKI			141,344.366	11
			1.758,225.575	23

PREZES BANKU POLSKIEGO

(—) *Władysław Byrka*

dnia 31 grudnia 1937 r.

PASywa

	zł	gr	zł	gr
KAPITAŁ ZAKŁADOWY (zest. 10)			100,000.000	—
FUNDUSZ ZAPASOWY (zest. 11)			89,000.000	—
OBIEG BILETÓW BANKOWYCH (zest. 9, załączn. NrNr 2 i 3)			1.059,483.980	—
NATYCHMIAST PŁATNE ZOBOWIĄZANIA:				
a) rachunki żyrowe kas państwowych (zest. 7)	35,495.466	74		
b) pozostałe rachunki żyrowe (zest. 7)	259,136.798	93		
c) różne rachunki	65,072.373	69	359,704.639	36
FUNDUSZE EMERYTALNY I ZWROTNY (zest. 12)			57,360.785	60
RÓŻNE RACHUNKI.			79,313.766	73
ODSETKI DOTYCZĄCE 1938 r.			5,302.227	29
CZYSTY ZYSK:				
pozostałość z r. 1936	20.115	57		
zysk za rok 1937	8,040.060	68	8,060.176	25
			1.758,225.575	23

PODZIAŁ ZYSKU zgodnie z art. 75 statutu:

na dywidendę 8%	zł	8,000.000	—
dla Skarbu Państwa	"	20.030	34
do przeniesienia na rok 1938: pozostałość z r. 1936	zł	20.115	57
" " 1937	"	20.030	34
Razem j. w.	zł	8,060.176	25

DYREKCJA BANKU:

Naczelny Dyrektor (—) *Dr Leon Barański*
Dyrektor (—) *Dr Jerzy Nowak*
" (—) *Dr Zygmunt Karpiński*
" (—) *Dr Franciszek Czernichowski*
" (—) *Bolesław Oczechowski*

Papiery należące do Banku Polskiego i funduszu zwrotnego
dnia 31 grudnia 1937 r. według nominalnych wartości.

NAZWA PAPIERU	Waluta	Papiery należące do Banku Polskiego				Papiery funduszu zwrotnego
		Fundusz zapasowy	Papiery procentowe własne	Fundusz emerytalny	R a z e m	
Akcje Banku Polskiego	zł	—	—	4,867.600	4,867.600	737.800
4½ l. z. Akc. B-ku Hipot. we L-wie .	"	—	138.400	—	138.400	—
4½ wewn. pożyczka państw. 1937 r.	"	9,268.490	971.735	7,058.905	17,299.130	656.865
4½ l. z. Tow. Kred. Ziemsk. w W-wie	"	14,415.492	44,469.300	6,720.000	65,604.792	810.400
4½ l. z. Wileńsk. B-ku Ziemskiego.	"	1,088.370	9,160.800	208.440	10,457.610	61.560
4½ l. z. Tow. Kred. Ziem. we L-wie	"	410.940	14,213.180	75.180	14,699.300	23.220
4½ l. z. Pozn. Ziemstwa Kredyt. .	"	—	13,224.800	978.000	14,202.800	204.600
4½ oblig. B-ku Akcept. Sp. Akc. ser. I	"	19,000.000	13,000.000	—	32,000.000	—
4½ l. z. Akc. B-ku Hipot. we L-wie	"	—	1,700.100	—	1,700.100	—
5% państw. poż. konwers. z 1924 r.	"	—	12,002.884	7,680.000	19,682.884	1,116.000
5% konwers. poż. kolej. z 1926 r. .	"	784.560	—	347.400	1,131.960	102.600
5% oblig. Polskiego B-ku Kom. em. II	"	—	700.000	—	700.000	—
5% l. z. Akc. B-ku Hipot. we Lwowie	"	—	273.700	—	273.700	—
5% l. z. Tow. Kred. m. Warszawy .	"	2,380.000	—	3,025.700	5,405.700	891.800
5% l. z. Tow. Kred. m. Częstochowy	"	—	—	76.400	76.400	22.600
5% l. z. Tow. Kred. m. Kalisza . .	"	854.600	—	—	854.600	—
5% l. z. Tow. Kred. m. Lublina . .	"	311.700	—	417.500	729.200	123.400
5% l. z. Tow. Kred. m. Łodzi . . .	"	1,741.400	—	651.500	2,392.900	192.700
5% l. z. Tow. Kred. m. Piotrkowa .	"	316.250	—	233.500	549.750	68.250
5% l. z. Tow. Kred. m. Radomia. .	"	248.500	—	276.300	524.800	81.100
5% l. z. Tow. Kred. m. Siedlec . .	"	356.100	—	—	356.100	—
5% l. z. Akc. B-ku Hipot. we L-wie	"	604.800	—	—	604.800	—
Bilety skarbowe	"	—	1,200.000	2,350.000	3,550.000	1,020.000
3% premiowa poż. inwest. emis. I	zł w zł.	1,734.300	830.900	—	2,565.200	2.500
3% premiowa poż. inwest. emis. II	"	1,734.300	1,280.600	—	3,014.900	2.500
4% pożyczka konsolidacyjna . . .	"	10,920.000	1,063.800	—	11,983.800	—
4½ l. z. Pozn. Ziemstwa Kredyt. .	"	—	—	365.478·10	365.478·10	—
4½ l. z. Państw. B-ku Rolnego . .	"	5,427.300	—	—	5,427.300	—
4½ obl. melior. Państw. B-ku Roln.	"	1,995.500	—	—	1,995.500	—
4½ l. z. B-ku Gosp. Kraj. em. I z 1924r.	"	3,421.940	—	—	3,421.940	—
4½ obligacje m. Poznania z 1926 r.	"	132.440	—	—	132.440	—
4½ obligacje m. Poznania z 1927 r.	"	500.000	—	308.800	808.800	91.200
5% l. z. Zach. Pol. T. K. M. w Poznaniu	"	497.500	—	385.000	882.500	113.000
5% oblig. Polskiego B-ku Kom. em. III	"	—	—	199.520	199.520	58.480
5% oblig. Polskiego B-ku Kom. em. IV	"	—	915.000	—	915.000	—
5½ l. z. Bku Gosp. Kraj. em. I z 1924r.	"	1,955.984	—	—	1,955.984	—
5½ l. z. B-ku Gosp. Kraj. em. II - VI	"	—	4,909.832	2,384.886	7,294.718	—
5½ obl. k. Bku Gosp. Kr. em. I z 1924r.	"	996.396	—	—	996.396	—
5½ obl. kom. Bku Gosp. Kr. em. II i III	"	—	26,059.008	—	26,059.008	—
6% Pożyczka Inwest. m. W-wy 1935 r.	"	1,913.000	—	—	1,913.000	—
6% I ser. II Poż. Inwest. m. W-wy 1936r.	"	725.900	—	—	725.900	—
6% Pożyczka Narodowa	"	6,097.300	—	—	6,097.300	—
7% l. z. B-ku Gosp. Krajowego . .	"	—	—	5,786.842	5,786.842	564.000
7% l. z. Państw. B-ku Rolnego . .	"	—	—	1,077.300	1,077.300	—
7% oblig. komun. B-ku Gosp. Kraj.	"	—	—	1,684.704	1,684.704	—
8% l. z. Państw. B-ku Rolnego . .	"	—	—	1,470.600	1,470.600	83.592
8% l. z. B-ku Gosp. Krajowego . .	"	—	—	4,067.112	4,067.112	579.210
8% oblig. komun. B-ku Gosp. Kraj.	"	—	—	1,190.240	1,190.240	120.400
4% prem. pożyczka dolar. ser. III .	§ = 8'914	—	54.455	3.860	58.315	1.140
7% l. z. Tow. Kred. Przem. Polskiego	£	—	—	7.350	7.350	2.175
8% l. z. Tow. Kred. Przem. Polskiego	"	89.620	—	—	89.620	—

Obieg biletów bankowych podług odcinków.

W końcu miesiąca	I l o ś ć s z t u k b i l e t ó w							Złotych
	w o d c i n k a c h p o z ł o t y c h							
	500 I E.	100 I E.	100 II E.	50 II E.	20 II E.	20 III E.	10 II E.	
grudnia 1936	238.200	1,728.950	2,428.647	4,744.601	78.781	12,949.489	118.259	1,033,840.740
stycznia 1937	226.606	1,675.929	2,411.442	4,564.176	77.691	12,313.361	118.127	999,251.210
lutego "	220.413	1,613.602	2,467.568	4,594.405	76.784	12,470.978	117.987	1,000,178.860
marca "	217.476	1,545.495	2,485.341	4,629.876	75.960	12,680.047	117.903	999,614.570
kwietnia "	213.809	1,476.407	2,585.121	4,634.012	75.080	12,412.862	117.832	995,695.060
maja "	208.661	1,421.531	2,573.032	4,503.166	74.395	12,184.560	117.773	975,301.930
czerwca "	210.943	1,367.812	2,646.099	4,594.463	73.806	12,512.091	117.717	989,480.860
lipca "	205.482	1,316.046	2,721.464	4,826.314	73.279	13,425.209	117.626	1,018,953.720
sierpnia "	204.101	1,253.650	2,787.121	4,819.078	72.752	13,554.458	117.548	1,020,801.180
września "	205.599	1,206.929	2,878.142	4,984.600	72.409	14,079.627	117.460	1,044,751.920
październ. "	208.312	1,160.545	3,054.309	5,312.165	71.995	14,998.916	117.411	1,093,841.980
listopada "	206.047	1,111.194	2,977.728	4,914.155	71.542	13,691.707	117.353	1,034,061.960
grudnia "	214.145	1,066.430	3,135.340	5,041.845	71.067	13,877.421	117.247	1,059,483.980

Stan ważniejszych rachunków i stosunek % pokrycia w dekadach.

1937	Złoto	Pieniądze zagraniczne i dewizy	Po tfeł wekslowy	Bilety skarbowe zdyskontowane	Pożyczki zabezpieczone zastawami	Papiery własne i funduszu zapasowego	Obieg biletów bankowych	Natychmiast płatne zobowiązania	Stosunek procentowy pokrycia
	w t y s i ą c a c h z ł o t y c h								
10 stycznia	394.621	31.303	649.193	43.258	64.131	223.627	986.398	273.686	34'02
20 "	396.157	31.370	610.155	37.194	59.702	223.761	957.356	264.313	35'32
31 "	397.278	31.899	626.624	35.402	60.179	223.814	999.251	233.279	35'08
10 lutego	398.633	33.568	593.221	40.963	60.658	223.863	980.578	254.378	35'12
20 "	399.224	34.269	587.041	11.560	61.872	223.893	951.382	265.767	35'74
28 "	400.297	36.090	609.325	17.547	63.601	223.927	1.000.179	254.487	34'67
10 marca	403.638	34.132	590.736	6.160	64.978	223.865	981.336	281.169	34'72
20 "	405.191	34.303	584.670	4.429	34.270	222.733	958.817	260.278	36'21
31 "	405.863	35.432	602.116	2.840	35.302	223.991	999.615	254.450	35'17
10 kwietnia	406.675	35.545	558.477	1.456	29.561	223.396	973.844	240.967	36'48
20 "	407.514	35.791	538.570	655	29.242	223.408	949.312	249.721	37'08
30 "	408.768	36.341	560.664	3.163	50.539	223.404	995.695	245.457	35'85
10 maja	409.557	39.825	553.287	16.065	32.563	223.434	969.667	267.318	36'02
20 "	410.971	40.154	526.880	23.027	29.205	223.493	935.053	299.796	36'21
31 "	412.471	40.519	520.830	25.509	33.203	223.565	975.302	267.756	36'08
10 czerwca	414.491	41.394	500.347	36.716	28.256	223.617	962.773	274.849	36'43
20 "	416.008	37.827	489.633	32.188	27.623	223.626	939.429	283.407	37'05
30 "	422.861	31.583	521.522	34.652	41.736	223.514	989.481	256.086	36'91
10 lipca	424.347	27.281	527.103	40.540	32.197	223.216	960.785	284.855	37'04
20 "	425.384	28.319	501.150	46.162	26.980	223.134	939.070	282.660	37'92
31 "	426.542	29.932	529.998	48.602	25.465	224.432	1.018.954	230.220	37'14
10 sierpnia	427.667	31.467	517.035	51.607	27.306	224.361	981.715	271.414	37'09
20 "	428.525	31.697	513.355	50.474	25.497	224.270	965.973	288.117	37'13
31 "	429.418	32.013	536.503	49.446	26.197	224.227	1.020.801	248.699	36'72
10 września	430.013	33.068	542.449	48.197	27.358	224.641	1.008.066	275.867	36'32
20 "	430.416	34.026	541.849	47.489	24.854	224.665	983.690	307.715	36'13
30 "	431.040	35.104	572.607	48.160	29.577	224.679	1.044.752	280.498	35'18
10 października	431.516	36.298	582.408	48.299	25.633	224.360	1.036.335	293.474	35'09
20 "	432.123	35.151	547.347	42.986	24.409	224.744	1.003.217	298.210	35'97
31 "	432.803	36.023	562.573	46.544	26.093	224.647	1.093.842	215.236	35'80
10 listopada	433.232	36.377	542.918	47.822	24.153	224.575	1.028.557	273.364	36'04
20 "	433.650	35.560	543.524	49.927	23.817	224.450	991.077	333.220	35'42
30 "	433.927	35.402	573.569	45.648	31.246	224.249	1.034.062	323.754	34'50
10 grudnia	434.305	37.653	557.382	40.138	24.220	224.058	1.013.647	331.660	34'88
20 "	434.611	35.748	581.722	33.938	25.079	223.676	1.004.995	366.318	34'19
31 "	434.936	36.098	660.900	23.318	24.329	218.986	1.059.484	359.705	32'97

Przegląd ważniejszych rachunków i pozycji za ostatnie 10 lat.

Nazwa rachunku	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937										
	w milionach złotych																			
Pozostałości w końcu roku:																				
Złoto	621·1	700·5	562·2	600·4	502·2	475·6	503·3	444·4	392·9	434·9										
Pieniądze zagr. i dewizy . .	714·0	526·1	412·7	213·4	136·7	88·3	28·3	26·9	29·7	36·1										
Portfel wekslowy	640·7	704·2	672·0	670·3	585·5	688·1	654·0	689·1	681·3	660·9										
Bilety skarbowe zdyskont. .	—	—	—	—	—	48·2	48·0	67·6	66·9	23·3										
Pożyczki zastawowe	91·2	76·9	86·3	126·1	114·2	78·9	54·5	109·5	107·4	24·3										
Papiery % własne i fund. zap.	75·0	82·7	95·4	105·6	105·6	106·0	102·8	141·1	224·9	219·0										
Obieg biletów bankowych .	1.295·3	1.340·3	1.328·2	1.218·3	1.002·8	1.004·0	981·1	1.007·2	1.033·8	1.059·5										
Natychmiast płatne zobow.	524·1	467·9	210·3	213·2	220·5	261·9	240·5	209·7	291·6	359·7										
Obroty w ciągu roku:																				
Obrót źyr.: {	Żyro	60.491·1	65.198·2	62.243·0	53.928·1	43.073·2	43.025·5	42.473·4	42.743·7	41.028·0	45.964·7									
	Izby Rozrachunkowe	5.019·0	7.267·0	8.741·4	7.743·2	6.418·4	7.482·5	8.266·9	9.362·4	9.820·2	10.913·9									
	R k przekaz. P. K. O.	4.701·9	4.875·7	4.428·5	3.862·6	3.110·8	2.085·5	1.570·6	1.370·7	1.368·3	1.921·7									
Zdyskontowane weksle. . .	2.980·9	3.558·3	3.128·0	3.187·2	2.825·4	2.587·0	2.241·5	2.363·7	2.275·4	2.154·5										
Zainkasowane weksle . . .	2.796·2	3.494·8	3.160·1	3.188·9	2.910·2	2.484·4	2.275·6	2.328·6	2.283·2	2.175·0										
Zdyskont. bilety skarbowe .	—	—	—	—	—	156·1	271·5	336·5	355·3	236·4										
Zainkasow. bilety skarb. . .	—	—	—	—	—	107·9	271·7	316·9	356·0	280·0										
Udzielone pożyczki zastaw.	215·5	153·9	153·4	205·1	157·4	223·7	289·2	506·8	602·8	296·7										
Splacone pożyczki zastaw. .	165·2	168·1	144·1	165·4	169·3	258·9	313·6	451·9	604·9	379·7										
Oplacone kupony	19·2	19·7	15·6	18·6	20·9	23·3	27·6	35·8	37·7	32·0										
Roczne zamknięcia:																				
Dochody brutto	80·4	97·5	71·0	77·4	62·0	53·3	44·0	43·4	47·2	40·6										
Koszty handl. i drukubil. bank.	32·1	33·5	38·4	36·4	33·5	29·7	28·2	26·3	25·4	27·4										
Zysk do podziału	35·9	48·1	33·0	23·9	12·2	12·0	12·3	12·0	9·3	8·0										
Udział Sk. Państwa w zyskach	15·0	23·0	13·0	6·9	0·1	—	0·1	—	—	—										
Dywidenda	16%	20%	15%	12%	8%	8%	8%	8%	8%	8%										
Ilość Oddziałów	52	53	53	53	53	53	53	50	50	50										
Ilość Placówek inkasow.	168	201	222	239	227	227	246	247	247	248										
Ilość pracowników:																				
urzędników	962	1159	946	1129	953	1399	938	1369	935	1338	889	1149	904	1098	866	889	906	888	895	878
biuralistów	121	367	116	344	113	301	99	279	91	263	90	219	94	197	94	153	118	179	125	182
niższego personelu .	353	233	339	233	338	173	304	—	298	—	217	—	268	—	264	—	291	—	291	—
razem	1.941	1.880	1.861	1.756	1.720	1.529	1.572	1.465	1.582	1.580										
kontraktowych	—	—	—	12	22	89	70	110	58	49										
ogółem	1.941	1.880	1.861	1.768	1.742	1.618	1.642	1.575	1.640	1.629										

Oddziały Banku i placówki inkasowe (Zastępstwa).

(W miejscowościach wydrukowanych grubszymi czcionkami znajdują się Oddziały Banku).

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
1. Aleksandrów Kujawski	Włocławek	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Nieszawskiego
2. Aleksandrów Łódzki	Łódź	Urząd pocztowy
3. Andrychów	Kraków	Urząd pocztowy
4. Augustów	Suwałki	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Augustowskiego
5. Baranowicze		
6. Będzin	Sosnowiec	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Będzińskiego w Będzinie
(10) <i>Biała Krakowska</i>	<i>Bielsko</i>	<i>Załatwia Oddział B. P. w Bielsku</i>
7. Biała Podlaska	Brześć n. B.	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Biała Podlaska
8. Białystok		
9. Bielsk Podlaski	Białystok	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Bielskiego
10. Bielsko		
11. Biłgoraj	Zamość	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Biłgorajskiego w Biłgoraju
12. Błonie	Warszawa	Kasa Spółdzielcza z ogr. odp. w Błoniu
13. Bochnia	Kraków	Kom. Kasa Oszczędn. Związku Międzykomunalnego w Bochni
14. Borszczów	Tarnopol	Pow. Kasa Zaliczk. i Oszczędn. w Borszczowie, Spółdz. z o. por.
15. Borysław (Tustanowice— Wolanka, Mraźnica)	Drohobycz	Bank Dysk. War. S. A., Oddz. w Drohobyczu, Eksp. w Borysławiu
16. Bóbrka	Lwów	Polski Bank Spółdzielczy w Bóbrce, Spółdz. zarej. z n. odp.
17. Brasław	Wilno	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Brasławskiego w Brasławiu
18. Brodnica	Lidzbark	Kom. Kasa Oszczędn. miasta Brodnicy w Brodnicy n. Drw.
19. Brody	Lwów	Urząd pocztowy
20. Brzesko	Tarnów	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Brzeskiego w Brzesku
21. Brześć n. B.		
22. Brzeziny	Tomaszów Maz.	Urząd pocztowy
23. Brzeżany	Lwów	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Brzeżańskiego w Brzeżanach
24. Brzozów	Jasło	Bank Spółdzielczy zarej. z ogr. odp. w Brzozowie
25. Buczacz	Stanisławów	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Buczackiego w Buczaczu
26. Bydgoszcz		
27. Chelm	Lublin	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Chełmskiego w Chełmie
28. Chelmno	Toruń	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Chełmińskiego, Chelmno
29. Chelmża	Toruń	Urząd pocztowy
30. Chmielnik	Kielce	Urząd pocztowy
31. Chodzież	Poznań	Spółdzielczy Bank Nadnotecki, Spółdz. z odp. n. w Chodzieży
32. Chojnice		
33. Chorzów		
34. Chrzanów	Kraków	Urząd pocztowy
35. Ciechanów	Warszawa	Urząd pocztowy
36. Cieszyn	Bielsko	Tow. Oszczędn. i Zaliczek, Bank Spółdz. z n. odp. w Cieszynie
37. Czarnków	Poznań	Urząd pocztowy
38. Czersk	Chojnice	Urząd pocztowy
39. Częstochowa		
40. Czortków	Tarnopol	Bank Zaliczkowy Spółdzielczy z ogr. odp. w Czortkowie
41. Dąbrowa Górnicza	Sosnowiec	Bank Udziałowy Spółdzielczy z ogr. odp. w Dąbrowie Górń.
42. Dąbrowa Tarnowska	Tarnów	Bank Spółdzielczy zar. z nieogr. odp. w Dąbrowie Tarnowskiej
43. Dębica	Tarnów	Tow. Wzajemnego Kredytu w Dębicy, Spółdz. zarej. z ogr. odp.
44. Dolina	Stanisławów	Kom. Kasa Oszczędności powiatu Dolińskiego w Dolinie
45. Drohiczyń Poleski	Pińsk	Drohiczyński Pow. Bank Spółdz. z o. odp. w Drohiczyń Pol.
46. Drohobycz		
47. Dubno	Równe	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Dubieńskiego
48. Dynów	Jasło	Tow. Zaliczkowe w Dynowie, Spółdz. zarej. z ogr. odp.
49. Działdowo	Lidzbark	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Działdowskiego
50. Działoszyce	Kielce	Urząd pocztowy
51. Garwolin	Siedlce	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Garwolińskiego
52. Gdynia		
53. Głębokie	Wilno	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Dziśnieńskiego w Głębokiem

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
54. Gniew	Tczew	Urząd pocztowy
55. Gniezno		
56. Gołańcz	Gniezno	Bank Ludowy, Spółdz. z nieogr. odp. w Gołańczy
57. Gorlice	Jaśło	Urząd pocztowy
58. Gostynin	Płock	Urząd pocztowy
59. Gostyń	Leszno	Bank Pożyczk. Spółdzielczy, Spółdz. z n. odp. w Gostyniu
60. Grajewo	Łomża	Urząd pocztowy
61. Grodno		
62. Grodzisk Mazowiecki	Warszawa	Komunalna Kasa Oszczęd. pow. Błońskiego w Grodzisku
63. Grodzisk Wielkopolski	Poznań	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Grodzisku Wlkp.
64. Grójec	Warszawa	Urząd pocztowy
65. Grudziądz		
66. Grybów	Nowy Sącz	Tow. Zaliczkowe w Grybowie, Tow. spółdz. zarej. z n. por.
67. Horodenka	Kołomyja	Komunalna Kasa Oszczęd. pow. Horodeńskiego w Horodence
68. Hrubieszów	Zamość	Kom. Kasa Oszczęd. pow. Hrubieszowskiego w Hrubieszowie
69. Inowrocław		
70. Janowiec Wielkopolski	Gniezno	Urząd pocztowy
71. Jarocin	Ostrów Wielkop.	Komunalna Kasa Oszczędności m. Jarocina w Jarocinie Wlkp.
72. Jarosław	Przemysł	Komunalna Kasa Oszczędności m. Jarosławia
73. Jaśło		
74. Jaworów	Przemysł	Kasa Poż. i Oszczęd. w Jaworowie, Spółdz. zar. z ogr. odp.
75. Jaworzno	Kraków	Bank Spółdzielczy w Jaworznie, Spółdz. z nieogr. odp.
76. Jędrzejów	Kielce	Kom. Kasa Oszczędności pow. Jędrzejowskiego w Jędrzejowie
77. Kalisz		
78. Kalusz	Stanisławów	Kom. Kasa Oszczędności pow. Kałuskiego w Kałuszu
79. Kamień-Koszyrski	Brześć n. B.	Urząd pocztowy
80. Kamionka Strumiłowa	Lwów	Bank Spółdzielczy w Kamionce Strumiłowej z ogr. odp.
81. Kartuzy	Gdynia	Bank Ludowy Spółdz. z nieogr. odp. w Kartuzach
82. Katowice		
83. Kępno	Ostrów Wielkop.	Bank Ludowy Spółdz. z odp. nieogr. w Kępnie
84. Kęty	Bielsko	Urząd pocztowy
85. Kielce		
86. Kleczew	Gniezno	Kasa Stefczyka, Spółdz. z odp. nieogr. w Kleczewie
87. Kobryń	Brześć n. B.	Bank Spółdzielczy z ogr. odp. w Kobryniu
88. Kolbuszowa	Rzeszów	Kom. Kasa Oszczęd. pow. Kolbuszowskiego w Kolbuszowej
89. Kolno	Łomża	Urząd pocztowy
90. Koło	Włocławek	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Kolskiego w Kole
91. Kołomyja		
92. Konin	Gniezno	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Konińskiego w Koninie
93. Końskie	Radom	Bank Ludowy w Końskich, Spółdz. z nieogr. odp.
94. Kosów Huculski	Kołomyja	Kom. Kasa Oszczęd. samorząd. pow. Kosowskiego w Kosowie
95. Kosów Poleski	Baranowicze	Powiatowa Komunalna Kasa Oszczęd. w Kosowie Poleskim
96. Kościan	Leszno	K. K. O. pow. Kościańskiego w Kościanie
97. Kowel	Łuck	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Kowelskiego w Kowlu
98. Koźmin	Ostrów Wielkop.	Urząd pocztowy
99. Kraków		
100. Krasnystaw	Zamość	Urząd pocztowy
101. Kraśnik	Lublin	Kasa Spółdzielcza im. Stefczyka w Kraśniku z odp. nieogr.
102. Krosno	Jaśło	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Krosna
103. Krotoszyn	Ostrów Wielkop.	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Krotoszyzna
104. Krynica (Krynica Wieś, Słotwiny)	Nowy Sącz	Kom. Kasa Oszczędności pow. Krakowskiego oddz. w Krynicy
105. Krzemieniec	Równe	Kom. Kasa Oszczędności powiatu Krzemienieckiego
106. Kutno	Włocławek	Urząd pocztowy
107. Kutry	Kołomyja	Kasa Spółdzielcza, Spółdz. z ogr. odpow. w Kutach

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
108. Lesko	Przemysł	Urząd pocztowy
109. Leszno		
110. Leżajsk	Rzeszów	Bank Spółdzielczy w Leżajsku z ogr. odp.
111. Lida	Wilno	Wileński Prywatny Bank Handlowy, S. A., Oddział w Lidzie
112. Lidzbark		
113. Limanowa	Nowy Sącz	Tow. Zalicz. i Ochrony Własn. Ziem. w Limanowej, Sp. z o. por.
114. Lipno	Włocławek	Urząd pocztowy
115. Lubaczów	Przemysł	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Lubaczowskiego w Lubaczowie
116. Lubartów	Lublin	Urząd pocztowy
117. Lubawa	Lidzbark	Bank Ludowy, Spółdz. z odpow. ogr. w Lubawie
118. Lublin		
119. Lubliniec	Chorzów	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Lublinieckiego w Lublińcu
120. Luboml	Brześć n. B.	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Lubomelskiego
121. Lwów		
122. Łańcut	Rzeszów	Urząd pocztowy
123. Łask	Łódź	Urząd pocztowy
124. Łęczycza	Łódź	Urząd pocztowy
125. Łobżenica	Bydgoszcz	Urząd pocztowy
126. Łomża		
127. Łowicz	Warszawa	Spółdzielczy Bank Ziemi Łowickiej, Spółdz. z o. o. w Łowiczu
128. Łódź		
129. Łuck		
130. Łuków	Siedlce	Urząd pocztowy
131. Łuniniec	Pińsk	Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Łunińcu
132. Maków Mazowiecki	Warszawa	K. K. O. pow. Makowskiego w Makowie Mazowieckim
133. Miechów	Kraków	Bank Ludowy w Miechowie, Spółdz. zarej. z nieogr. odpow.
134. Mielec	Tarnów	Bank Spółdzielczy w Mielcu z nieogr. odp.
135. Międzychód	Poznań	Urząd pocztowy
136. Międzyrzec Podlaski	Siedlce	Kasa Stefczyka, Spółdz. z odp. n. w Międzyrzeczu Podlaskim
137. Mikołów	Katowice	Kom. Kasa Oszcz. p. Pszczyńsk. w Pszczynie Oddz. w Mikołowie
138. Mińsk Mazowiecki	Warszawa	Kom. Kasa Oszcz. pow. Mińsko-Mazowieckiego w Mińsku Maz.
139. Mława	Lidzbark	Bank Spółdzielczy z nieogr. odp. w Mławie
140. Mogilno	Gniezno	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Mogilnie
141. Mościska	Przemysł	Tow. Zaliczkowe w Mościskach, Spółdz. zarej. z ogr. odp.
142. Mysłowice	Katowice	Polski Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Mysłowicach
143. Myślenice	Kraków	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Myślenickiego w Myślenicach
144. Nadworna	Stanisławów	Bank Spółdzielczy z nieogr. odp. w Nadwornej
145. Nakło n. Notecią	Bydgoszcz	Spółdzielczy Bank Kredytowy z ogr. odp. w Nakle
146. Nasielsk	Warszawa	Urząd pocztowy
147. Nieśwież	Baranowicze	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Nieświeckiego w Nieświeżu
148. Nowa Wieś k. Chorzowa	Chorzów	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. ogr. w Nowej Wsi k. Chorzowa
149. Nowe	Grudziądz	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Świeckiego, Oddział Nowe
150. Nowe Miasto Lubawskie	Lidzbark	Bank Ludowy, Spółdz. kred. z o. n. w Nowym Mieście Lub.
151. Nowogródek	Baranowicze	Urząd pocztowy
152. Nowy Sącz		
153. Nowy Targ	Nowy Sącz	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Nowotarskiego w Nowym Targu
154. Oborniki	Poznań	Bank Ludowy w Obornikach, Spółdz. z odpow. nieogr.
155. Olkusz	Sosnowiec	Kom. Kasa Oszczędn. Zw. Międzykomun. w Olkuszu
156. Opatów	Radom	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Opatowskiego
157. Opoczno	Tomaszów Maz.	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Opoczyńskiego w Opocznie
158. Ostrołęka	Łomża	Kom. Kasa Oszczędności pow. Ostrołęckiego w Ostrołęce
159. Ostrowiec Świętokrzyski	Radom	K. K. O. pow. Opatowskiego w Opatowie, oddz. w Ostrowcu
160. Ostrów Wielk.		
161. Ostrów Mazowiecka	Łomża	Urząd pocztowy
162. Oszmiana	Wilno	Urząd pocztowy

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
163. Oświęcim	Bielsko	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Oświęcimia
164. Ozorków	Łódź	Urząd pocztowy
165. Pabianice	Łódź	Bank Ludowy w Pabianicach, Spółdz. z ogr. odp.
166. Parczew	Brześć n. B.	Urząd pocztowy
167. Piekary Śląskie	Chorzów	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Piekarach Śląskich
168. Pińczów	Kielce	Urząd pocztowy
169. Pińsk		
170. Piotrków Tryb.		
171. Pleszew	Ostrów Wielkop.	Bank Pożyczkowy Spółdzielczy, Spółdz. z o. n. w Pleszewie
172. Płock		
173. Płońsk	Warszawa	Bank Spółdzielczy w Płońsku z nieogr. odp.
174. Podhajce	Stanisławów	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Podhajeckiego w Podhajcach
175. Postawy	Wilno	Chrześcijański Spółdz. Bank Lud. sp. z ogr. odp. w Postawach
176. Poznań		
177. Pruszków	Warszawa	Kom. Kasa Oszcz. pow. Warsz. w Warszawie, Od. w Pruszkowie
178. Prużana	Brześć n. B.	Bank Spółdzielczy z ogr. odp. w Prużanie
179. Przasnysz	Lidzbark	Bank Spółdzielczy w Przasnyszu z odp. nieogr.
180. Przemysł		
181. Przemysławany	Łwów	Polski Bank Spółdzielczy w Przemysławanach, Spółdz. z ogr. odp.
182. Przeworsk	Rzeszów	Spółdz. Bank Ziemi Przeworskiej, Spółdz. z o. o. w Przeworsku
183. Pszczyna	Katowice	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Pszczyńskiego
184. Puck	Gdynia	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Pucka
185. Puławy	Lublin	Urząd pocztowy
186. Pułtusk	Warszawa	Urząd pocztowy
187. Radom		
188. Radomsko	Piotrków	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Radomskiego w Radomsku
189. Radziechów	Łwów	Bank Spółdzielczy z ogr. odp. w Radziechowie
190. Radzymin	Warszawa	Urząd pocztowy
191. Radzyń Podlaski	Siedlce	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Radzyńskiego w Radzyniu
192. Rawa Mazowiecka	Tomaszów Maz.	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Rawskiego w Rawie Maz.
193. Rawa Ruska	Łwów	Urząd pocztowy
194. Rawicz	Leszno	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Rawickiego w Rawiczu
195. Rogoźno	Poznań	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Rogoźna
196. Rohatyn	Stanisławów	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Rohatyńskiego w Rohatynie
197. Ropczyce	Rzeszów	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Ropczyckiego w Ropczycach
198. Rożyszcze	Łuck	Urząd pocztowy
199. Równe		
200. Rybnik	Katowice	Komunalna Kasa Oszczędności m. Rybnika
201. Rymanów	Jasło	Towarzystwo Zaliczkowe w Rymanowie, Spółdz. zarej. z o. o.
202. Rypin	Płock	Bank Spółdzielczy w Rypinie, Spółdz. z nieogr. odp.
203. Rzeszów		
204. Sambor	Drohobycz	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Sambora
205. Sandomierz	Radom	Bank Spółdz. Ziemi Sandomierskiej z o. o. w Sandomierzu
206. Sanok	Jasło	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Sanoka
207. Sarny	Równe	Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Sarnach
208. Sądowa Wisznia	Przemysł	Bank Spółdzielczy w Sądowej Wiszni, Spółdz. zar. z n. odp.
209. Sępólno Kraińskie	Chojnice	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Sępoleńskiego w Sępólnie
210. Siedlce		
211. Siemianowice Śląskie	Katowice	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Siemianowicach Śl.
212. Sieradz	Kalisz	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Sieradzkiego w Sieradzu
213. Sierpc	Płock	Urząd pocztowy
214. Skałat	Tarnopol	Kom. Kasa Oszczędności pow. Skałackiego w Skałacie
215. Skarżysko-Kamienna	Radom	Bank Lud. w Końskich, Spółdz. z n. o., Oddz. w Skarżysku Kamien.
216. Skierniewice	Warszawa	Bank Spółdzielczy z nieogr. odp. w Skierniewicach
217. Skole	Drohobycz	Urząd pocztowy

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
218. Słonim	Baranowicze	Urząd pocztowy
219. Słupca	Gniezno	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Konińskiego w Słupcy
220. Sochaczew	Warszawa	Kasa Spółdzielcza w Sochaczewie z odp. nieogr.
221. Sokał	Lwów	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Sokala
222. Sokółów Podlaski	Siedlce	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Sokołowskiego w Sokolowie Podlas.
223. Sokółka	Białystok	Urząd pocztowy
224. Sosnowiec		
225. Stanisławów		
226. Starogard	Tczew	Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Starogardzie
227. Stary Sambor	Drohobycz	Urząd pocztowy
228. Stołpce	Baranowicze	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Stołpeckiego w Stołpcach
229. Stryj	Drohobycz	Miejska Komunalna Kasa Oszczędności m. Stryja w Stryju
230. Strzelno	Inowrocław	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Strzelnie
231. Strzyżów	Rzeszów	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Strzyżowa
232. Suchedniów	Kielce	Urząd pocztowy
233. Suwałki		
234. Szamotuły	Poznań	Urząd pocztowy
235. Szczekociny	Kielce	Bank Ludowy Spółdzielczy z nieogr. odp. w Szczekocinach
236. Szubin	Bydgoszcz	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Szubińskiego w Szubinie
237. Śmigiel	Leszno	K. K. O. pow. Kościańskiego, oddział w Śmigle
238. Śniatyn	Kołomyja	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Śniatyńskiego w Śniatynie
239. Śrem	Poznań	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Śremie
240. Środa	Poznań	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Średzkiego w Środzie
241. Świecie	Grudziądz	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Świeckiego, Świecie n. W.
242. Świętochłowice	Chorzów	Kom. Kasa Oszcz. pow. Świętochłowickiego w Świętochłowicach
243. Tarnobrzeg	Rzeszów	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Tarnobrzeskiego w Tarnobrzegu
244. Tarnopol		
245. Tarnowskie Góry	Chorzów	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu w Tarnowskich Górach
246. Tarnów		
247. Tczew		
248. Tłumacz	Stanisławów	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Tłumacz w Tłumaczu
249. Tomaszów Lubelski	Zamość	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Tomaszowskiego w Tomaszowie Lub.
250. Tomaszów Maz.		
251. Toruń		
252. Trembowla	Tarnopol	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Trembowelskiego w Trembowli
253. Trzemeszno	Gniezno	Urząd pocztowy
254. Tuchola	Chojnice	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Tucholskiego w Tucholi
255. Turek	Kalisz	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Tureckiego w Turku
256. Ustrzyki Dolne	Przemysł	Tow. Zaliczkowe w Ustrzykach Dolnych, Spółdz. zarej. z o. o.
257. Wadowice	Kraków	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Wadowickiego w Wadowicach
258. Warszawa (Oddz. Gł.)		
259. Wąbrzeźno	Toruń	Urząd pocztowy
260. Wągrowiec	Poznań	Bank Ludowy, Spółdz. z odpow. nieogr. w Wągrowcu
261. Wejherowo	Gdynia	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Wejherowa
262. Węgrów	Siedlce	Urząd pocztowy
263. Wieliczka	Kraków	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Krakowskiego, oddz. w Wieliczce
264. Wielkie Hajduki	Chorzów	Bank Ludowy, Spółdz. z nieogr. odp. w W. Hajdukach
265. Wieluń	Ostrów Wielkop.	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Wieluńskiego w Wieluniu
266. Więcbork	Chojnice	Urząd pocztowy
267. Wiłejka	Wilno	Urząd pocztowy
268. Wilno		
269. Witkowo	Gniezno	Bank Ludowy, Spółtż. z odpow. nieogr. w Witkowie
270. Włocławek		
271. Włodawa	Brześć n. B.	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Włodawskiego w Włodawie

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
272. Włodzimierz	Łuck	Urząd pocztowy
273. Włoszczowa	Kielce	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Włoszczowskiego w Włoszczowie
274. Wodzisław Śląski	Katowice	Urząd pocztowy
275. Wolsztyn	Leszno	Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Wolsztynie
276. Wołkowysk	Grodno	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Wołkowyskiego
277. Wronki	Poznań	Bank Ludowy w Wronkach, Spółdz. z odp. nieogr.
278. Września	Gniezno	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Wrzesińskiego, Września
279. Wysokie Mazowieckie	Białystok	Urząd pocztowy
280. Wyszków	Warszawa	Urząd pocztowy
(298) Zabłocie k. Żywca	Bielsko	załatwia placówka inkasowa w Żywcu — K. K. O. m. Żywca
281. Zagórz	Gniezno	Bank Spółdzielczy z nieogr. odp. w Zagórzowie
282. Zakopane	Nowy Sącz	Bank Podhalański Spółdzielczy z nieogr. odp. w Zakopanem
283. Zaleszczyki	Kołomyja	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Zaleszczyckiego w Zaleszczykach
284. Zamość		
285. Zawiercie	Sosnowiec	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Zawierciańskiego w Zawierciu
286. Zbaraż	Tarnopol	Polski Spółdzielczy Bank Kresowy, Spółdz. zarej. z n. o. w Zbarażu
287. Zbąszyń	Poznań	Urząd pocztowy
288. Zdobunów	Równe	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Zdobunowskiego
289. Zduńska Wola	Kalisz	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Sieradzkiego w Sieradzu, Oddział w Zduńskiej Woli
290. Zgierz	Łódź	Urząd pocztowy
291. Złoczów	Lwów	Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Złoczowie
292. Żelechów	Siedlce	Urząd pocztowy
293. Żnin	Bydgoszcz	Bank Ludowy, Spółdz. zap. z nieogr. odp. w Żninie
294. Żory	Katowice	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Żor
295. Żółkiew	Lwów	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Żółkiewskiego w Żółkwi
296. Żydaczów	Drohobycz	Urząd pocztowy
297. Żyrardów	Warszawa	„Wzajemny Kredyt”, Spółdz. z ogran. odpow. w Żyrardowie
298. Żywiec	Bielsko	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Żywca.

299. Gdańsk Polska Kasa Rządowa, jako korespondent Banku Polskiego.

016780 H

SPIS RZECZY.

Ogłoszenie o Walnym Zebraniu	str.	3
Władze Banku	"	4
Protokół Walnego Zebrania z dnia 18 lutego 1937 r.	"	5
Sprawozdanie ogólne	"	9

Zestawienia szczegółowe:

1) Złoto	"	31
2) Pieniądze i należności zagraniczne	"	31
3) Dyskonto weksli i biletów skarbowych	"	31
4) Pożyczki zabezpieczone zastawami	"	32
5) Papiery procentowe własne	"	33
6) Nieruchomości	"	33
7) Obrót żyrowy	"	33
8) Izby rozrachunkowe	"	34
9) Obieg i pokrycie biletów bankowych	"	34
10) Kapitał zakładowy	"	35
11) Fundusz zapasowy	"	36
12) Fundusze emerytalny i zwrotny	"	36
13) Świadczenia dla Skarbu Państwa	"	37
14) Depozyty	"	38
15) Komisowe inkaso	"	38
16) Koszty handlowe	"	39
17) Oddziały	"	40
Wnioski Rady Banku na Walne Zebranie	"	41
Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej	"	42
Rachunek zysków i strat	"	44
Bilans ostateczny Banku	"	46

Załączniki:

- Nr. 1. Papiery, należące do Banku Polskiego i funduszu zwrotnego 31 grudnia 1937 r., według nominalnych wartości
- " 2. Obieg biletów bankowych podług odcinków
- " 3. Stan ważniejszych rachunków i stosunek % pokrycia w dekadach
- " 4. Przegląd ważniejszych rachunków i pozycji za ostatnie 10 lat.
- " 5. Oddziały Banku i placówki inkasowe